

Boräntenytt

Nummer 2
2026.03.18

Prognos över styrräntan och boräntor med olika bindningstid

- En redan osäker utveckling har blivit osäkrare.
- Riksbanken bör inte höja styrräntan vid temporärt höjda energipriser.
- Gott hopp om oförändrad styrränta under året trots initialt geopolitiskt kaos.
- Rörlig ränta billigast - bindningstider på 1-3 år även prisvärda.

Sammanfattning

En redan osäker utveckling har blivit ännu osäkrare efter USA:s och Israels väpnade attacker mot Iran. SBAB:s ränteprognos från januari ligger dock i stort sett fast men bygger på antagandet om en deskalering av situationen i Mellanöstern senast till sommaren. Bolåneräntorna väntas öka måttligt framöver till följd av framför allt något stigande marknadsräntor och bolånemarginaler. Enligt prognosen är det billigast att välja rörlig ränta. Samtidigt bedöms kostnaden för att försäkra sig mot stigande räntor vara låg för bindningstider mellan 1 och 3 år.

Inledning

Boräntenytt beskriver nuläget på räntemarknaden och ger en prognos på boräntorna. Den har fyra delar:

- första delen beskriver ränteutvecklingen i ett internationellt makroekonomiskt perspektiv,
- andra delen innehåller en prognos över Riksbankens styrränta utifrån läget i svensk ekonomi,
- tredje delen innehåller en prognos för boräntor med olika långa bindningstider, och
- fjärde delen tillhandahåller information till dig som funderar på val av räntebindningstid.

I samtliga delar är det genomsnittliga boräntor på bolånemarknaden som helhet som redovisas och inte SBAB:s boräntor. De redovisade boräntorna är de som privatpersoner betalar på sina lån, vilka kan avvika från låneräntorna som bostadsrättsföreningar betalar. I ett avsnitt redovisas dock skillnaden mellan lån till företag och till hushåll, och vad som är bra att tänka på för bostadsrättsföreningar.

Informationen i den fjärde delen ska inte tolkas som att SBAB ger råd i valet av räntebindningstid. Syftet är att tillhandahålla relevant och aktuell information för att SBAB:s kunder och andra intresserade ska kunna fatta välgrundade beslut utifrån sina egna ekonomiska förutsättningar och preferenser.

I bilaga A ges ytterligare information om vad som kan vara bra för privatpersoner och bostadsrättsföreningar att tänka på vid val av bindningstid och i bilaga E ges information om vad man bör tänka på om bankernas snitträntor (ny bilaga från och med denna publicering). I bilagorna B, C och D görs fördjupade analyser av inflationen, vilken i hög grad påverkar ränteutvecklingen.

Ränteutvecklingen i ett internationellt och långsiktigt perspektiv

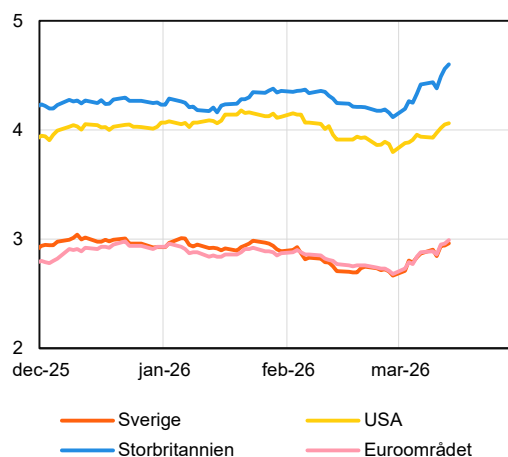
Stigande långräntor i spåren av USA:s och Israels krig mot Iran

I början av mars inträffade en för många länder samtidig vändning från sjunkande till trendmässigt stigande tioåriga marknadsräntor (se diagram 1). Orsaken till vändningen är USA:s och Israels anfall på Iran, och med det oro för högre inflation. Fram till mitten av mars hade räntorna stigit med omkring 0,3 procentenheter i vissa länder, men med uppemot 0,5 procentenheter i andra. Än så länge syns inget trendbrott för utvecklingen.

Utvecklingen för marknadsräntor på statsobligationer har varit liknande den för swapavtal. Sett i ett lite längre perspektiv kan man ändå tala om en viss stabilitet där långa räntor, grovt räknat, för vissa länder rör sig mot 3 procent och för andra mot 4–5 procent (se diagram 2). Skillnaderna i räntenivå mellan å ena sidan USA och Storbritannien, och å andra sidan euroområdet och Sverige, kan delvis förklaras av ett högre inflationstryck och högre inflationsförväntningar. Det motiverar i sin tur en stramare penningpolitik med högre styrräntor.

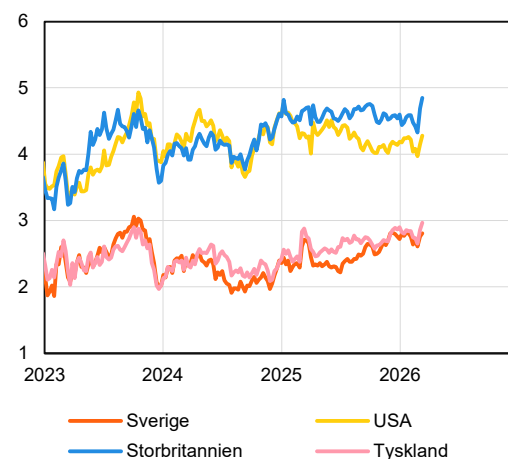
De senaste årens händelser visar att inflationen går att påverka med rätt politik, och att exempelvis långvarigt höga räntenivåer som under 1980-talet är osannolika. Dessvärre är ekonomier utsatta för ständigt nya oväntade händelser som påverkar varuproduktionen, arbetsmarknaden, leveranskedjorna och priserna. Det är sällan möjligt att särskilt exakt bedöma enskilda händelsers inverkan på inflationen och räntorna, för att inte tala om vad som är att betrakta som en normalränta. Osäkerhet om dessa faktorer märks ofta i form av att långräntorna rör sig förhållandevis mycket uppåt eller nedåt vid oväntade händelser.

Diagram 1. Tioåriga marknadsräntor, swap-avtal
Procent

Källa: Macrobond

Diagram 2. Tioåriga statsobligationsräntor
Procent

Källa: Macrobond

Osäkerheten om framtida räntor, i termer av volatilitet, är nu i paritet med den under våren 2025. Förutom den direkta kopplingen till oljepriserna har kriget i Mellanöstern påvisat en betydande geopolitisk osäkerhet, där det i dagsläget är mycket svårt att förutse USA:s agerande. Till detta kommer också en risk för snabbt stigande offentlig skuldsättning i vissa länder, vilket kan pressa upp räntorna.

Räntor i olika länder följs åt långsiktigt

Under enskilda år kan marknadsräntorna skilja sig förhållandevis mycket åt mellan olika länder. Stora avvikelser tenderar att minska med tiden. Ofta håller sig räntorna relativt nära varandra, och de rör sig ofta åt samma håll. Landspecifika skillnader kan motivera vissa nivåskillnader.

Differensen mellan den svenska tioåriga marknadsräntan och den i euroområdet har varit liten de senaste åren (se diagram 3). Före september 2022 hade Riksbanken en högre styrränta än ECB vilket påverkade marknadsräntorna och gav upphov till en större differens. Differensen mot USA blev trendmässigt alltmer negativ under 2023 och 2024, men har sedan dess krympt (vilket troligen bidragit till att kronan stärkts mot dollarn). Den svenska marknadsräntan ligger för närvarande 1,2 procentenheter under den i USA.

Svensk realränta återigen omkring nollan

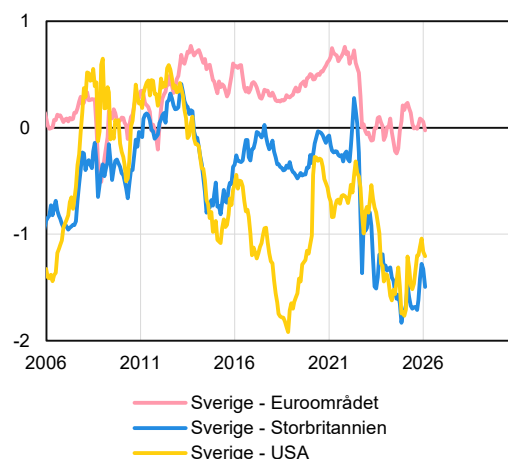
En viktig orsak till att nominella marknadsräntor gått ned sedan 1980-talet är att inflationen har minskat, men också att realräntan sjunkit. Det framgår exempelvis om realräntan beräknas som en tioårig statsobligationsränta minskad med den genomsnittliga inflationen för respektive år (se diagram 4).

Sett till kortsiktiga mått på realräntan, mätt utifrån Riksbankens styrränta och månatliga inflationsutfall, blev realräntan kraftigt negativ under 2022 men vände upp mot slutet av året. Hösten 2024 var realräntan positiv på lite över 2 procent, och efter en dipp ner på lite under -1 procent har den nu närmat sig nollan (se diagram 5).

Även om realräntorna enligt vissa mått var kraftigt positiva under 2024 är det osannolikt att de kommer att vara så höga framöver, och inte heller stiga till de nivåer som rådde under 1980- och 1990-talet. Forskningsrön pekar på att realräntorna kommer att ligga förhållandevis lågt framöver. Det är rimligt att långsiktigt förvänta sig realräntor som ligger omkring 0 procent i Sverige och Europa, men något högre i länder som USA.

Diagram 3. Differenser mellan tioåriga marknadsräntor

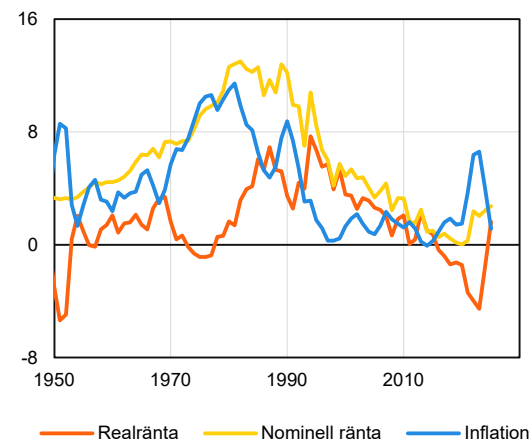
Procentenheter

Källor: Macrobond och SBAB

Diagram 4. Långa räntor och långsiktig inflation i Sverige

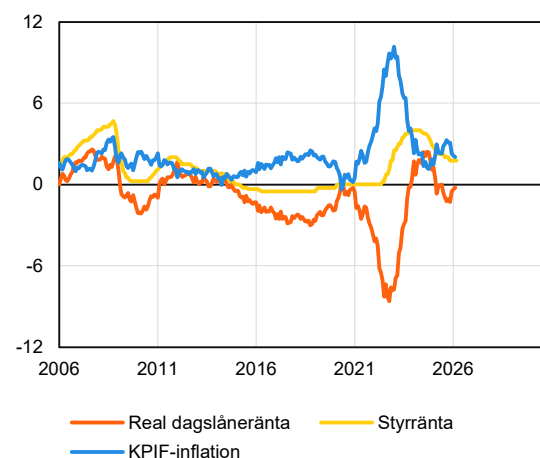
Procent

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 5. Korta räntor och inflation i Sverige

Procent

Källor: Macrobond, Riksbanken, SCB och SBAB

Viss risk för styrräntehöjningar i närtid

De senaste åren har många länders centralbanker trappat ned sina styrräntor (se diagram 6). I Sverige och ECB handlar det om i stort sett halveringar till omkring 2 procent, medan det i USA och Storbritannien handlar om avtrappningar på omkring en tredjedel till strax under 4 procent.

Även om inte alla länders styrräntor har kommit ned till sina respektive neutrala nivåer har utvecklingen i Mellanöstern med stigande olje- och naturgaspriser, gjort det mer sannolikt med höjningar än sänkningar i närtid. Utgångsläget skiljer sig dock mellan länderna, där risken för räntehöjningar är störst för de länder som redan har inflation över den målsatta nivån och ett stort beroende av olja.

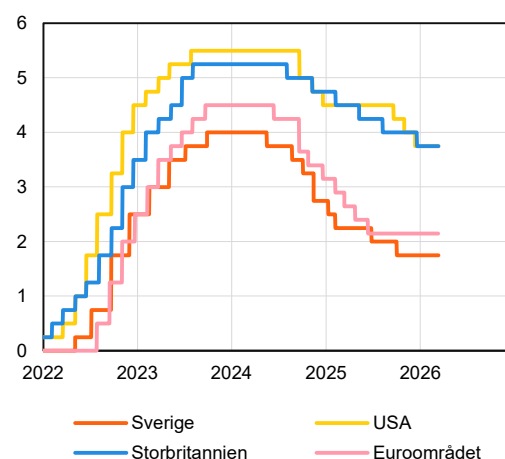
Styrräntorna påverkar framför allt de korta marknadsräntorna men i viss utsträckning även de längre. Sammanflätade finansiella marknader och internationella investerare håller, trots skillnader i landspecifika styrräntor, till viss del ihop marknadsräntorna. Eventuella skillnader kan ofta förklaras av olika hög inflation och olika höga inflationsförväntningar, skillnader i produktivitetsutveckling, samt tidsförskjutna konjunkturcykler.

De senaste tjugo åren har styrräntan i Sverige avvikit med som mest 1 procentenhet från euroområdets Refi rate, och med som mest 3 procentenheter från USA:s Federal funds rate. Tiden närmast efter coronapandemins utbrott var skillnaderna i styrräntor mellan å ena sidan Sverige å andra sidan euroområdet och USA försumbara (se diagram 7). Från och med 2022 har skillnaderna mellan den svenska styrräntan och motsvarande räntor i flera andra länder ökat, framför allt mot den i USA. Under 2023 och 2024 stabiliserades skillnaderna något, men under senare delen av 2024 och början av 2025 ökade de återigen mot USA och Storbritannien. Vid ingången till 2026 låg dessa skillnader på -2 procentenheter.

Många centralbanker har sedan 2022 minskat storleken på sina tillgångar i form av bland annat statsobligationer (se diagram 8). Tillgångarna köptes både i spåren av finanskrisen 2008, och i samband med coronapandemin 2020. Syftet var att stärka den finansiella stabiliteten, men också att göra penningpolitiken mer expansiv genom att signalera låga räntor under lång tid. Tillgångarna har minskat sedan toppen för några år sedan, och under 2025 snabbast i Sverige. Tillgångarna förväntas fortsätta att minska framöver även om de kan komma att pausas till följd av den nuvarande oljeprischocken.

Diagram 6. Styrräntor i några länder

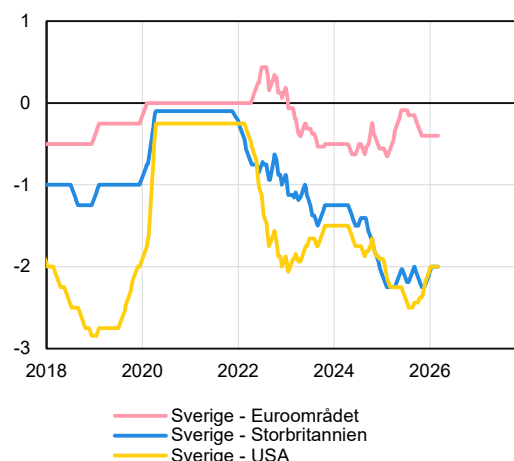
Procent

Källa: Macrobond

Diagram 7. Differens mellan styrräntor i några länder

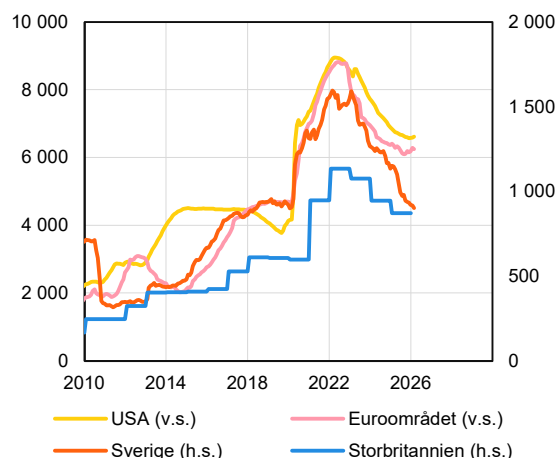
Procentenheter

Källor: Macrobond och SBAB

Diagram 8. Tillgångssidan hos några centralbanker

Miljarder, nationell valuta

Källa: Macrobond

Prognos över styrräntan

Ökad inflationsrisk balanseras inte fullt ut av försämrade konjunkturutsikter

Utvecklingen i omvärlden har stor betydelse för den svenska ekonomin eftersom de finansiella marknaderna och marknaderna för varor och tjänster är nära sammanlänkade med omvärlden. Sveriges import- och exportandelar är dessutom höga och uppgår till motsvarande halva BNP.

Många länder har fortsatt att lätta på penningpolitiken under det senaste året. I vissa länder har styrräntan kommit ned till nivåer som kan betraktas som neutrala, i andra länder med kvardröjande inflation är det ofta en bit kvar. Även om styrräntenivån nu är neutral handlar det ofta om en klart högre styrränta jämfört med åren närmast före 2022.

Globalt sett är både hushåll och företag fortsatt avvaktande med konsumtion respektive investeringar, vilket leder till en svag efterfrågan och därmed ett litet bidrag till BNP-tillväxt. Detta är något som har förstärkts till följd av kriget i Mellanöstern. Beroende på omfattningen och varaktigheten i kriget, och dess inverkan på bland annat oljepriset, är en inte osannolik konsekvens att global BNP växer upp emot 0,5 procentenheter långsammare i år.

Just nu ligger mycket fokus på att följa priserna på olja och gas, och bedöma hur dessa påverkar inflationen och räntorna. På kort sikt kan högre inflation göra det nödvändigt för centralbankerna att höja styrräntan trots att högre priser har urholkat hushållens reala konsumtionsutrymme, och trots att stigande osäkerhet hållit tillbaka företagens investeringsvilja.

Centralbanker försöker dock sätta sin styrränta så att inflationen stabiliseras kring målet på ett till två års sikt utan att räntan är onödigt dämpande för den ekonomiska utvecklingen (så kallad flexibel inflationsmålspolitik).

Såväl kriget som dess effekter på oljepriset och inflationen är genuint svårt att förutse, och kan bli annorlunda än förväntat. Därmed kan penningpolitiken behöva anpassas efter det rådande läget. Det kan också tillkomma geopolitiska händelser, sanktioner, tullar och handelshinder som påverkar utbudet och priserna på olika varor.

Gott hopp om god ekonomisk återhämtning ändå

Återhämtningen av svensk ekonomi tog förnyad fart under andra halvan av 2025 efter att ha stått och stampat under flera års tid. Den starkare BNP-utvecklingen är framför allt en följd av en uppgång i hushållens konsumtion, men också av en starkare nettoexport. Sysselsättningsstillväxten är dock fortsatt måttlig och arbetslösheten ligger kvar på höga tal.¹

Den turbulens som svensk ekonomi utsätts av från händelser i omvärlden bedöms i mångt och mycket kunna hanteras på ett bra sätt. Svenska hushåll har sedan lång tid tillbaka ett, jämfört med många andra länder, högt sparande, även sett i förhållande till skulderna. Därutöver har svensk ekonomi ett jämförelsevis lågt beroende av olja. Ett med andra länder sammankopplat elnät gör dock att svenska elpriser påverkas av elpriserna i andra länder. Även om det kan vara positivt för exporten kan det också leda till höga kostnader för många hushåll. Nuvarande bedömning är att kriget i Mellanöstern kommer att dämpa svensk BNP-tillväxt under 2026 med uppemot ett par tiondelar.

¹ Se även Bomarknadsnytt nr 1, 12 februari 2026.

Inflationen ligger på målet

Mätt i termer av 12-månaderstal för KPIF (det vill säga inflationen då räntan för hushållens bolån hålls konstant) låg inflationen i februari 2026 på 1,7 procent. Det är lite under Riksbankens mål på 2 procent. Inflation har därmed, liksom under andra halvan av 2024, sjunkit under Riksbankens mål (se diagram 9).

Det senaste året framträder ingen större skillnad mellan utvecklingen av KPIF och KPIF-XE, det vill säga inflationen inklusive respektive exklusive energiprisernas direkta inverkan. Det innebär att förändringar i KPIF mätt som överlappande 12-månaderstal inte drivits av energiprisförändringar utan av samma faktorer som KPIF-XE. Det här skiljer sig från 2022 och 2023 då KPIF tydligt drevs av energipriserna. En granskning av inflationen över kortare perioder avslöjar dock en gradvis starkare inverkan av energipriserna på KPIF det senaste halvåret (se diagram 10).

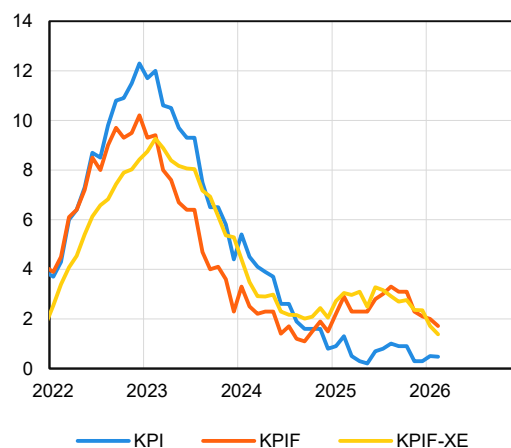
12-månaderstalen mäter den genomsnittliga utvecklingen av priserna under det senaste året. För att få en bild av inflationen i närtid, eller under kortare perioder, kan man titta på medelvärden för säsongjusterade månadsutfall under olika långa perioder bakåt i tiden (se diagram 10). Utfallen fram till och med februari har för KPIF legat mellan 1,7 och 2,7 procent, och för KPIF-XE mellan -0,2 och 1,4 procent. För KPIF-XE är utfallen gradvis lägre för de senare, kortare, perioderna. Det indikerar att inflationen avtagit under de senaste 12 månaderna. Dock har energipriserna gradvis haft en allt större inverkan på KPIF.

Ytterligare insikter om inflationens kortsiktiga utveckling framträder i de månatliga utfallen, även om de nästan alltid hoppar upp och ned månad för månad (se diagram 11). De två senaste utfallen har överstigit 2-procentsmålet, men dessförinnan kom flera utfall under målet.

Förutom inflationens nivå är det värdefullt med information om inflationens bredd, det vill säga om det är många eller få varor och tjänster som bidrar till den övergripande inflationstakten. Beräkningar visar att från och med augusti 2025 är det färre än hälften av undergrupperna till KPIF som samtidigt haft en inflationstakt, mätt som 1-månadstrend, som överstigit 2 procent i årstakt. Det innebär att som minst har 7 av 13 undergrupper haft en inflationstakt som understigit 2 procent i årstakt.

Diagram 9. Inflationen enligt olika prisindex

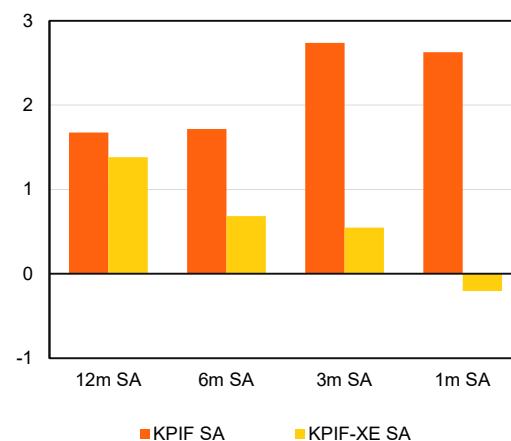
12-månaderstal, årstakt, procent

Källor: Macrobond, SCB och Riksbanken

Diagram 10. Genomsnittlig bakåtblickande inflation

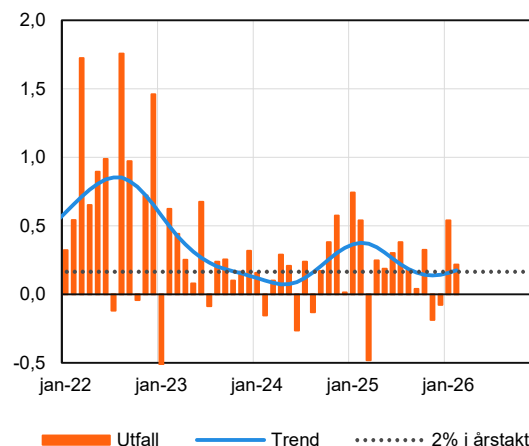
Månadsgenomsnitt till och med december 2025, årstakt, procent

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 11. Månatliga utfall av förändringen i KPIF SA

1-månaderstal, säsongjusterade, månadstakt, procent

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Om andelen undergrupper till KPIF med en inflation över 2 procent viktas med storleken på respektive grupp framgår att den viktade andelen i allmänhet ligger mellan 25 och 75 procent. Det är rimligen förenligt med en inflation ganska nära Riksbankens mål. Mellan augusti 2021 och december 2022 låg andelen över 75 procent, vilket indikerar ett mycket brett inflationstryck (se diagram 12). De senaste åtta månaderna har den viktade andelen legat på i genomsnitt 38 procent, vilket indikerar ett ganska lågt inflationstryck. Sett utifrån bredden finns det alltså ingen indikation på att inflationen framöver kommer att överstiga Riksbankens mål. Det är dessutom lugnande att företagens prisplaner ligger lågt eftersom korrelationen mellan dessa och de kommande inflationsutfallen historiskt sett har visat sig vara hög (se bilaga C).

Inflationsförväntningarna ligger under 2 procent

Inflationsförväntningarna hos marknadens aktörer enligt Prosperas/Origo Groups undersökningar har för 1-årshorisonten fallit tillbaka de sex senaste månaderna (se diagram 13). I februari låg de genomsnittliga inflationsförväntningarna på ett till fem års sikt mellan 1,4 och 2,1 procent. Det är lågt men undersökningen gjordes innan konflikten i Mellanöstern eskalerade.

Sett till trenden ligger inflationen på målet

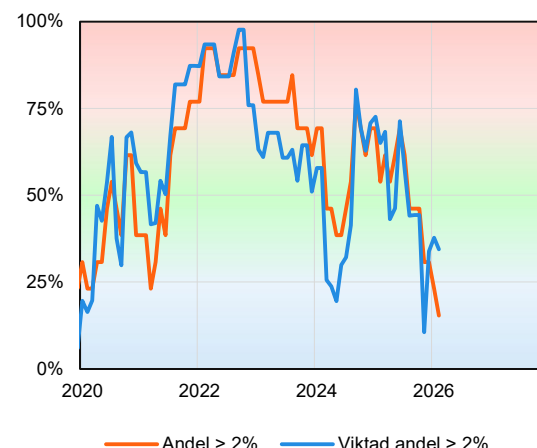
Den månadsvisa trendmässiga inflationen som bottnade i april 2024 hade en topp i februari 2025 men har nu fallit ned till 2,1 procent i årstakt (se diagram 14 och bilaga B). 12-månaderstalen för KPIF ligger på 1,7 procent och väntas sjunka ytterligare de närmsta månaderna (se diagram 15). Nedgången förklaras bland annat av att inflationen sjunker till följd av den tillfälliga momssänkningen.

En rad inhemska faktorer backar upp bedömningen av ett lågt inflationstryck. Ett svagt konjunkturläge med hög arbetslöshet, förhållandevis många konkurser, måttliga löneökningar, talar alla för en låg inflation framöver.

Flertalet globala faktorer talar för en låg svensk inflation (se bilaga D). Hit räknas dock inte priset på råolja som har rusat till följd av kriget i Mellanöstern. Vi räknar med att oljepriserna ligger kvar på omkring nuvarande nivåer de närmsta månaderna och att de sedan faller tillbaka gradvis för att ha normaliserats efter sommaren. Det höjer svensk inflation med några tiondelar under året. En fortsatt stark krona bidrar till att hålla nere uppgången. Det finns dessvärre en hög sannolikhet för en mindre gynnsam utveckling, men också en viss sannolikhet för en bättre.

Diagram 12. Inflationstryckets bredd, KPIF-undergrupper

Viktad andel undergrupper med trendinflation över 2 procent i årstakt

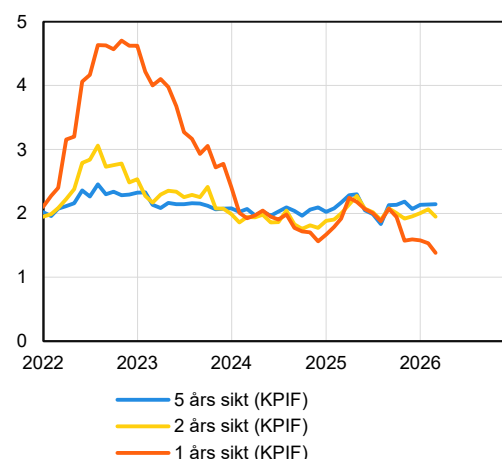

Anm.: Undergruppernas andelar har viktats med dess storlek.

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 13. Inflationsförväntningar (KPIF)

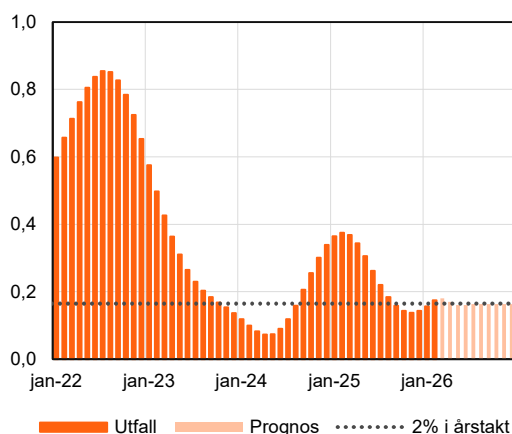
Procent

Källor: Macrobond och Prospera/Origo Group

Diagram 14. Trenden för utvecklingen av KPIF

1-månadstrend, månadstakt, procent

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Prissättningen på räntemarknaden indikerar högre styrränta redan i år

Synen på inflationen och den framtida styrräntan återspeglas i marknadsräntorna. Terminsräntekurvan har skiftat uppåt de senaste veckorna, men jämfört med prognosen vid mitten av januari är det trots allt ingen större skillnad på några års sikt (se diagram 16). För närvarande är synen på dagslåneräntan att den stiger från omkring 1,8 procent i mars 2026 till 2,3 procent i början av 2027, och till 2,7 procent i början av 2028. Det kan uttryckas som en sammanlagd höjning av styrräntan med 0,50 procentenheter under 2026 och minst en ytterligare höjning under 2027 med 0,25 procentenheter. Marknaden tror alltså på en tidigare och snabbare höjning av styrräntan jämfört med Riksbankens senaste styrräntebana (se diagram 17). Med hänvisning till de stora skift som historiskt har förekommit i terminsräntorna är det dock vanskligt att dra alltför långtgående slutsatser om styrräntan utifrån marknadsprissättningen.

Vår bedömning är att styrräntan höjs i början av nästa år

Prognosen över styrräntan i närtid bygger på vad vi tror att Riksbanken ska göra, givet vad de har signalerat den senaste tiden. Prognosen för styrräntan på lite längre sikt, bygger på SBAB:s egen analys av bland annat det underliggande inflationsstrycket i svensk ekonomi.

Den 29 januari 2026 lämnade Riksbanken besked om att behålla styrräntan oförändrad på 1,75 procent. Beslutet motiverades med att nivån bidrar till att inflationen stabiliseras kring målet på sikt, och att den bidrar till att konjunkturen stärks. Samtidigt pekade Riksbanken på den geopolitiska dramatiken och att osäkerheten kring inflations- och konjunkturutsikterna har ökat.

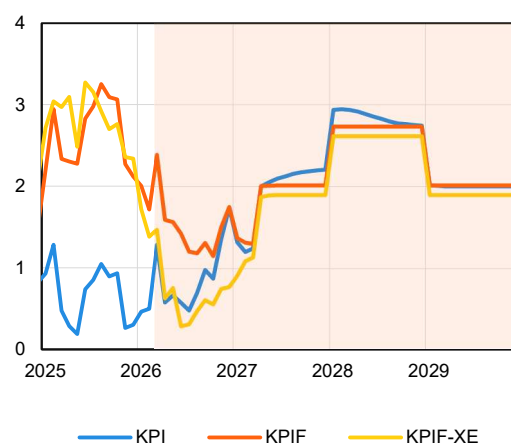
Vi bedömer att Riksbanken den 19 mars 2026 återupprepar beslutet att hålla fast vid en styrränta på 1,75 procent. Samtidigt förväntar vi oss att Riksbanken lyfter fram att osäkerheten ökat ytterligare, och att den är beredd att agera snabbt och anpassa penningpolitiken om så skulle behövas.

Vi bedömer vidare att den så kallade neutrala styrräntan ligger på 2 procent. Det innebär en styrränta som varken stimulerar eller stramar åt ekonomin och som bidrar till att hålla inflationen omkring målet på 1–2 års sikt.

Med hänvisning till ett svagt konjunkturläge med kvardröjande hög arbetslöshet, samt till ett lågt underliggande inflationsstryck, bedömer vi att det kommer att dröja till våren 2027 innan Riksbanken höjer styrräntan till den neutrala nivån på 2 procent.

Diagram 15. Förändring av KPI, KPIF och KPIF-XE

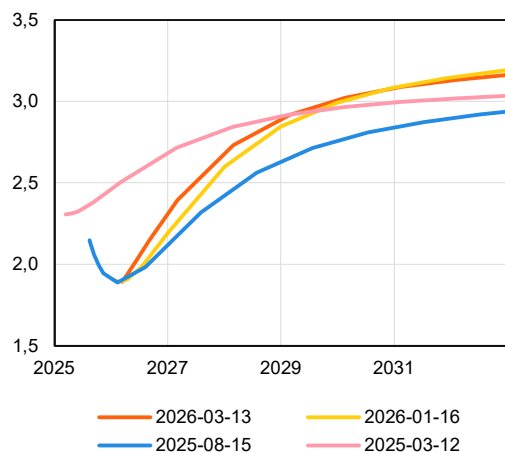
12-månaderstal, procent, årstakt

Anm.: Skuggat område markerar vår prognos.

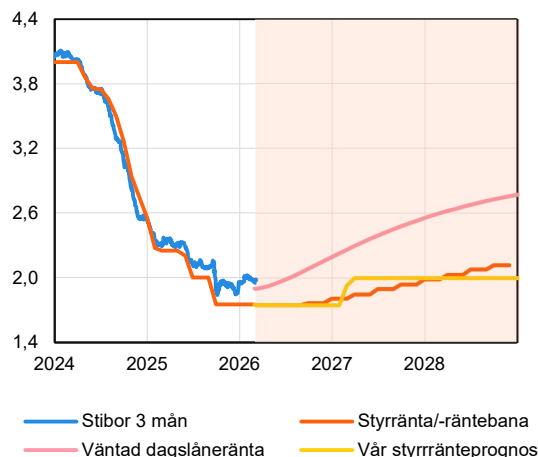
Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 16. Marknadens implicit förväntade dagslåneränta
Procent

Källor: Macrobond och SBAB

Diagram 17. Styrränta och förväntad dagslåneränta
Procent

Anm.: Skuggat område markerar prognoser.

Källor: Macrobond, Riksbanken och SBAB

Det är inte osannolikt att Riksbanken fattar beslut som avviker från vår prognos även om vi pekat ut den mest sannolika penningpolitiska responsen. På kort sikt finns det en uppenbar risk för höjd styrränta i syfte att parera hög inflation från stigande energipriser, men på lite längre sikt skulle det kunna handla om sänkt styrränta för att parera ett försvagat konjunkturläge till följd av fallande efterfrågan.

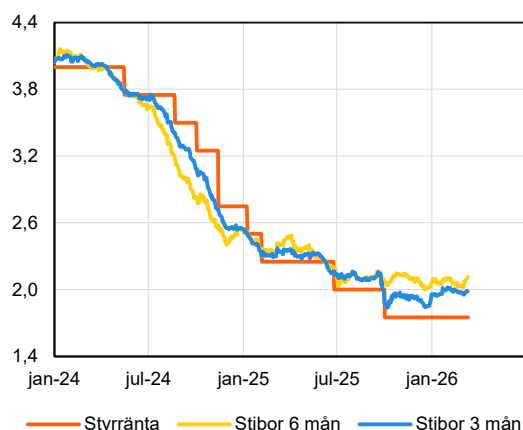
Penningpolitikens inverkan på marknadsräntor och boräntor

Riksbankens styrränta är avgörande för till vilka räntor bankerna kan placera och låna pengar i Riksbanken. Det påverkar i sin tur framför allt korta marknadsräntor, exempelvis Stibor med 3-månaders löptid, och därigenom bankernas utlåningsräntor. På kort sikt är kopplingen mellan styrräntan och Stibor 3-månader inte jättestark (se diagram 18). Sedan i maj 2025 har styrräntan sänkts med 0,5 procentenheter samtidigt som Stibor 3-månader endast sjunkit med 0,3 procentenheter. Historiskt har Stibor 3-månader överstigit styrräntan med i genomsnitt 0,2 procentenheter, och i allmänhet legat från -0,2 procentenheter under till 0,6 procentenheter över styrräntan.

Sedan den 1 oktober 2025 har Riksbankens styrränta legat oförändrad på 1,75 procent. Det innebär inte att bankernas upplåningskostnad har varit oförändrad. Finansiering till 3-månaders Stibor har ökat från 1,87 till 2,02 procent, det vill säga med 0,15 procentenheter (se diagram 19). För att minska risken med att löpande återfinansiera rörliga bolån lånar bankerna bara en mindre del på interbankmarknaden och ger i stället ut säkerställda bostadsobligationer med lång löptid som swappas ned till kort ränta. Räntan på bostadsobligationer med 5-årig löptid som swappats ned till 3-månadersränta har sedan den 1 oktober 2025 ökat från 2,15 till 2,34 procent, det vill säga med 0,19 procentenheter.

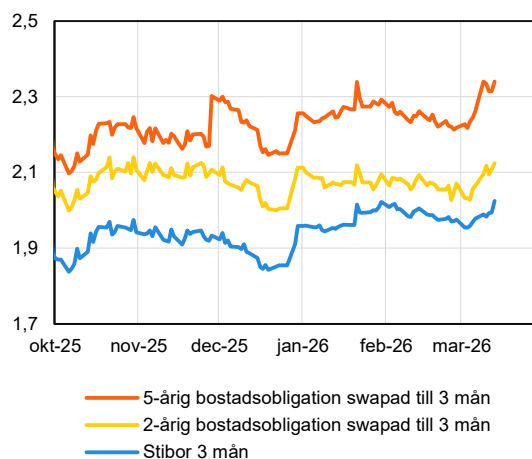
Bankernas upplåningsräntor för bolån med längre bindningstider påverkas än mindre av Riksbankens styrränta jämfört med bolån till rörlig ränta. Sedan början av 2024 har den korta marknadsräntan sjunkit från omkring 4 till 2 procent samtidigt som den långa marknadsräntan rört sig lite upp och ned omkring 3 procent (se diagram 20). Det innebär att bankernas upplåningskostnader för bolån till rörlig ränta har minskat men inte för lån till lång bunden ränta. Hittills i mars har räntorna på bostadsobligationer stigit brant, men än så länge är de inte särskilt mycket högre jämfört med i början av året tack vare en stadig nedgång i februari.

Diagram 18. Riksbankens styrränta och korta marknadsräntan
Procent

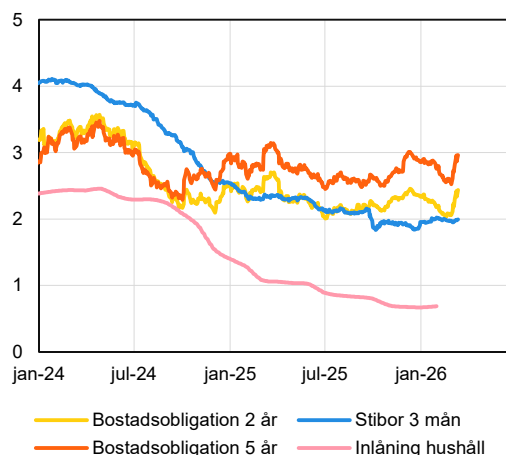
Källor: Macrobond och Riksbanken

Diagram 19. Upplåningsräntor till bolån med 3-månadersränta
Procent

Källor: Macrobond, Riksbanken, SCB och SBAB

Diagram 20. Marknadsräntor bostadsobligationer och Stibor
Procent

Anm.: Noteringarna avser benchmarkbostadsobligationer, vilket ofta medför hopp i serien vid byte av obligation.

Källor: Macrobond, Riksbanken och SCB

Prognos över boräntor med olika bindningstider

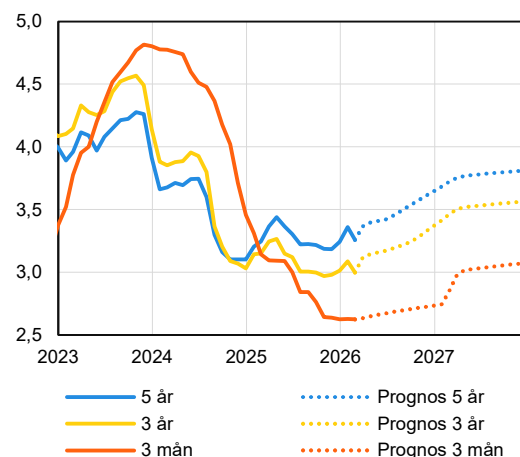
Den rörliga bolåneräntan har ännu inte börjat stiga

De rörliga (3-månaders bindningstid) boräntorna låg i februari lika lågt som i december 2025 på i genomsnitt 2,6 procent (se diagram 21). De förväntas stiga mycket långsamt det närmsta året. Boräntor med medellång bindningstid har legat omkring 3,0 procent sedan i juli 2025 även om de tillfälligt hoppade upp i januari. Boräntor med lång bindningstid har rört sig trendmässigt uppåt de senaste tre månaderna och låg i februari på knappt 3,3 procent. Vi räknar med att de längre räntorna kommer att stiga framöver i en maklig takt. Den långsiktiga nivån bedömer vi ligger på strax under 4 procent för bolån med lång bindningstid, och på cirka 3,6 procent för de med tre års bindningstid.

De rörliga boräntorna steg inte lika mycket som Riksbankens höjningar av styrräntan under 2022 och 2023 (se diagram 22). Det kan förklaras av att bolån finansieras delvis med inlåning från hushållen, och att bankerna då höjde inlåningsräntorna betydligt mindre än Riksbankens höjningar av styrräntan. En anledning till att inlåningsräntorna inte höjdes lika mycket som styrräntan var att dessa inte följde med ned när styrräntan var negativ, utan då ofta sattes till 0 procent. Framöver räknar vi med att förhållandet mellan spar- och styrräntorna så sakteliga återgår till den historiska nivån, och att differensen mellan korta boräntor och korta marknadsräntor rör sig mot omkring 1 procentenhet.

Diagram 21. Boräntor – historik och prognos

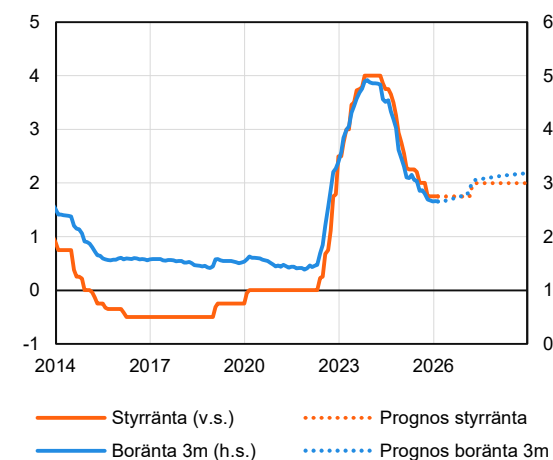
Procent

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 22. Styrränta och 3-månaders boränta

Procent

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

I april förväntas 3-månadersräntan ha stigit till knappt 2,7 procent, och de långa bundna bo-räntorna omkring 3,4 procent (se tabell 1). För bolån med bindningstider på två till tre år väntas räntorna ligga omkring 3,1 procent.

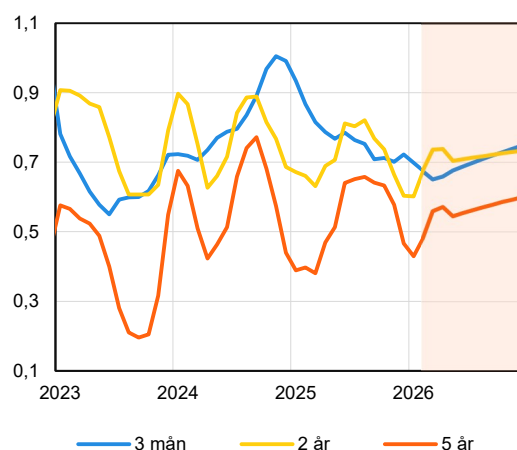
Skillnaden mellan bankernas utlåningsräntor och upplåningsräntor ligger för närvarande omkring 0,5–0,7 procentenheter beroende på räntebindningstid (se diagram 23). Differenserna pressades ned under 2022, inledningsvis till följd av att räntorna på bostadsobligationer steg brant och därefter när de korta marknadsräntorna steg, samtidigt som utlåningsräntorna inte följde med upp i samma takt. Differenserna har sedan andra halvan av 2023 rört sig trendmässigt mycket långsamt uppåt och samtidigt varierat kraftigt mellan månaderna. Vi förväntar oss att dessa differenser mellan ut- och upplåningsräntor kommer att stiga ytterligare trendmässigt, för att långsiktigt uppgå till 0,8–1,0 procentenheter beroende på bindningstid.

Differensen mellan de korta utlånings- och upplåningsräntorna återspeglas både av Bolånemarginalen som publicerades av FI till och med fjärde kvartalet 2024, och av våra indikatorer för denna (se diagram 24). Bankernas marginaler sjönk tydligt under första halvan av 2025 men har sedan september 2025 legat förhållandevis stilla. De kan betraktas som låga sett ur ett längre historiskt perspektiv, och vi förväntar därför en trendmässig, om än långsam, uppgång de närmsta åren.

Hushållens boränteförväntningar över vår prognos på både kort och lång sikt

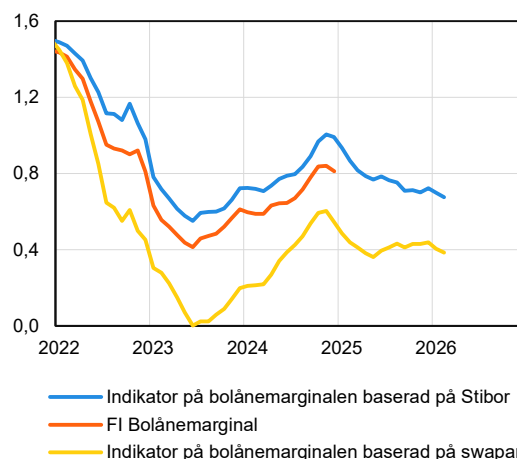
Ett decennium med låga boräntor följt av några år med betydligt högre boräntor gör att det kan vara svårt för bolånetagare att bilda sig en uppfattning om var boräntorna kommer att ligga långsiktigt.

Diagram 23. Differens mellan utlånings- och upplåningsräntor
3-månaders glidande medelvärde, procentenheter

Källor: Macrobond, FI, Riksbanken, SCB och SBAB

Diagram 24. Bolånemarginalen och indikatorer för denna
3-månaders glidande medelvärde, procentenheter

Källor: Macrobond, FI, Riksbanken, SCB och SBAB

Tabell 1. Framtida boräntor med olika bindningstid

Procent

	3 mån	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
Apr 2026	2,7	2,8	3,0	3,1	3,3	3,4
Jan 2027	2,7 (2,8)	3,0 (3,1)	3,3 (3,3)	3,4 (3,4)	3,6 (3,6)	3,7 (3,7)
Jan 2028	3,1 (3,1)	3,3 (3,4)	3,4 (3,5)	3,6 (3,6)	3,7 (3,8)	3,8 (3,9)
Jan 2029	3,1 (3,2)	3,3 (3,4)	3,5 (3,6)	3,6 (3,7)	3,7 (3,8)	3,9 (3,9)
Jan 2030	3,2 (3,2)	3,3 (3,4)	3,5 (3,6)	3,6 (3,7)	3,8 (3,8)	3,9 (3,9)

Anm.: Avser ett genomsnitt av bankernas snitträntor. Föregående prognos från januari 2026 inom parenteser.

Källa: SBAB

Konjunkturinstitutets senaste undersökning från februari 2026 visar att hushållen tror att 3-månadersräntan om ett år kommer att ligga drygt 0,6 procentenheter över vår prognos (se diagram 25). På två års sikt har skillnaden minskat till knappt 0,4 procentenheter över vår prognos, och på fem års sikt till mindre än 0,3 procentenheter. Jämförelsen mellan vår prognos och hushållens svar i undersökningen ska tolkas med viss försiktighet eftersom hushållen ofta möts av information om listräntor, vilka ligger över snitträntorna.

Hushållens nuvarande långsiktiga boränteförväntningar ligger i stort sett i linje med de som uppmättes för ett år sedan. Det kan tyda på att hushållen nu har anpassat sina förväntningar till ett högre ränteläge jämfört med under åren 2015–2022.

Fortsatt trendmässigt stigande skillnader mellan 3-månaders list- och snitträntor

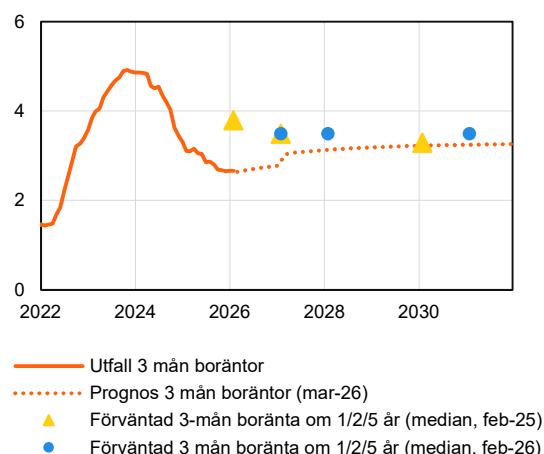
Vår boränteprognos avser hushållens genomsnittliga räntor på nya- och omförhandlade bolån på bolånemarknaden i stort. Dessa ska inte förväxlas med bankernas listräntor som ofta ligger betydligt högre. Differensen mellan bankernas list- och snitträntor har under lång tid ökat trendmässigt (se diagram 26).

Räntedifferensens utveckling skiljer sig åt för olika räntebindingstider (se diagram 27). Sedan 2017 har differensen blivit betydligt större för lån till rörlig ränta, men inte alls lika mycket större för lån till bunden ränta.

För rörliga räntor noterades i april 2025 den största differens någonsin på 1,08 procentenheter sedan mätningarnas start för tio år sedan. I februari 2026 låg den på 1,04 procentenheter. Differenserna för bundna räntor har sedan början av 2024 legat omkring 0,54 procentenheter, och svängt inom 0,44–0,67 procentenheter. De senaste åren har de understigit de höga nivåer som noterades 2022 på strax över 0,7 procentenheter.

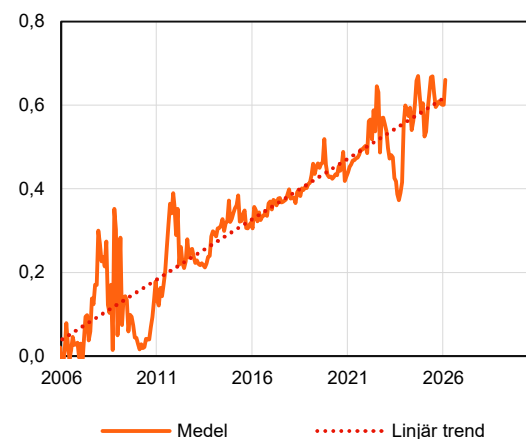
Det finns flera förklaringar till skillnaderna mellan bankernas list- och snitträntor. Vissa banker använder tidsbegränsade rabatter för olika bindingstider och ger olika utrymme att förhandla räntan. Den erbjudna räntan kan också påverkas av individuella riskfaktorer som belåningsgrad och skuldkvot. Den erbjudna räntan kan också påverkas av om en bolånekund köper andra produkter och tjänster av banken.

Diagram 25. Hushållens förväntningar på 3-månaders boränta
Procent

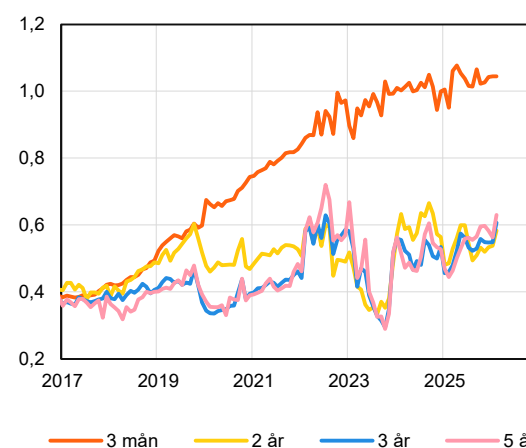
Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

Diagram 26. Differens mellan list- och genomsnittliga räntor
Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 27. Differens mellan list- och snitträntor
Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Bostadsrättsföreningars låneräntor

I januari 2026 uppgick bostadsrättsföreningarnas genomsnittliga låneränta till 2,87 procent. Det innebär att räntan sjunkit med 0,43 procentenheter sedan toppen i juni 2024 (se diagram 28). Bostadsrättsföreningar lånar fortsatt billigare än andra organisationer. Räntan låg i snitt 0,14 procentenheter under den till hyresfastighetsägare, och 1,29 procentenheter under den till byggföretag.

Mot slutet av 2022 ökade företagens räntor på nya lån till kort bindningstid snabbt jämfört med motsvarande till hushållen (se diagram 29). Sedan dess har företagen betalat omkring 0,8 procentenheter högre ränta jämfört med hushållen på lån till rörlig ränta. För låneavtal med medellång räntebindingstid är skillnaden försumbar. För lån med lång räntebindingstid har företagen de senaste åren ofta kunnat låna billigare än hushållen, men sedan slutet av 2025 är skillnaden försumbar.

För styrelser i bostadsrättsföreningar kan det alltså vara värt att överväga låneerbjudanden med lite längre räntebindingstider och fundera på vad som är bäst för föreningens medlemmar.

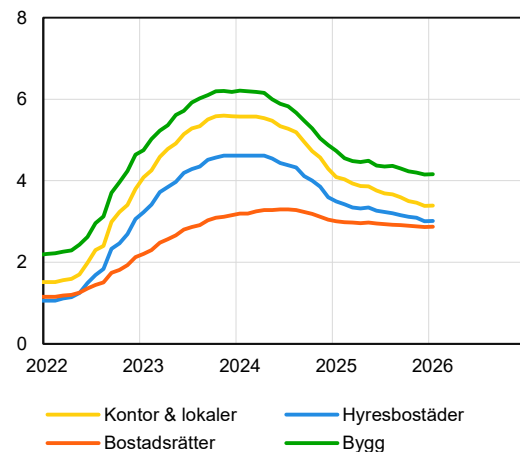
Den ekonomiska utvecklingen kan bli annorlunda än vad vi förutser i vår prognos

Alla prognoser är osäkra och det är därför viktigt att bedöma sannolikheten för och konsekvenserna av alternativa händelseutvecklingar. Under vissa omständigheter kan en svag makroekonomisk utveckling leda till lägre räntor, men vid samtidig oro på finansmarknaderna kan stigande riskpremier sammantaget leda till högre räntor.

För närvarande är det händelser i omvärlden som utgör den mest påtagliga risken. Det handlar om krig och effekten på olje- och energipriser med indirekta effekter på inflation och räntor. Det kan också handla om höjda tullar och andra handels hinder som driver upp priserna och försvagar produktionen. Även hög offentlig skuldsättning och statsfinansiella problem kan leda till generellt sett högre marknadsräntor.

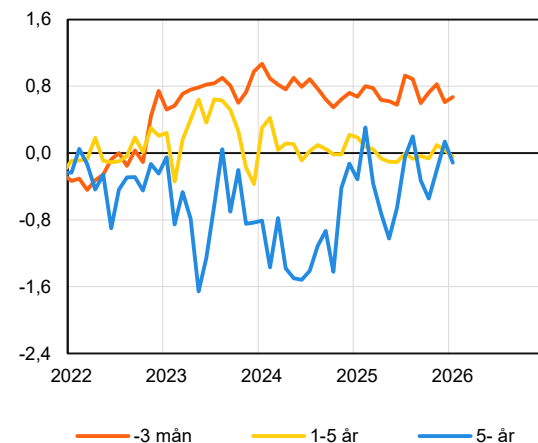
Det finns faktorer som tvärtom kan resultera i lägre räntor. Det är möjligt att inflationstrycket framöver blir lägre än väntat, exempelvis till följd av minskad krigföring och sjunkande olje- och energipriser. Då skulle räntenivåerna globalt kunna falla tillbaka mer än vad vi nu förväntar oss. I förlängningen kan det också leda till en ökad omvärldsefterfrågan på svenska varor och tjänster, vilket skulle kunna bidra till en starkare ekonomisk utveckling i Sverige.

Diagram 28. Genomsnittlig låneränta för olika branscher
Procent

Källa: SCB/KRITA

Diagram 29. Skillnad i låneränta mellan företag och hushåll
Procentenheter

Anm.: Differensen avser räntor på nya avtal med olika bindningstid till icke-finansiella företag jämfört med till hushåll.

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Marknadsinformation inför val av räntebindningstid

En hög andel nya bolån till rörlig ränta består

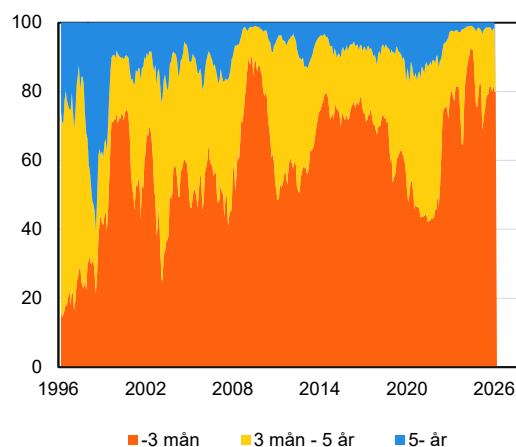
Det är fortsatt nära 80 procent av de bolån som låntagarna väljer som har en räntebindningstid på 3 månader (rörlig ränta). Andelen har stigit sedan i mars 2025 då den låg på 69 procent. Den är dock lägre än toppnoteringarna från sommaren 2024 på omkring 92 procent (se diagram 30 och 31).

Intresset för bolån med en medellång bindningstid hade en topp hösten 2023 följt av något mindre toppar hösten 2024 och mars 2025. Det relativt sett högre intresset vid de två första tidpunkterna kan förklaras av att långa boräntor drogs med nedåt av fallande marknadsräntor på längre bostadsobligationer. Samtidigt låg den rörliga boräntan under dessa perioder jämförelsevis stilla. I mars 2025 orsakades intresset troligen av en orolig omvärld, och att de bundna boräntorna då trots allt inte låg särskilt mycket över den rörliga boräntan.

För närvarande uppgår andelen bolån till bunden ränta längre tid än 3 månader och upp till fem år till 18,4 procent, och med ännu längre bindningstider till 1,7 procent. Det är alltså drygt 20 procent av de nya bolånen som har tagits till bunden ränta. Det kan betraktas som lågt med hänvisning till att sedan 2008 har i genomsnitt 32 procent av de nya bolånen haft bunden ränta, eller att sedan 1998 har i genomsnitt 38 procent av de nya bolånen haft bunden ränta.

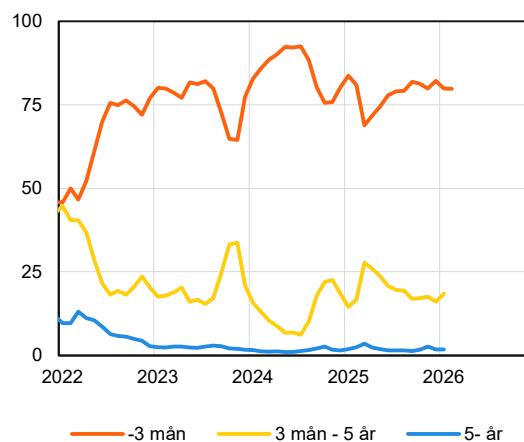
Skillnaden i ränta mellan ett bundet bolån och ett bolån till rörlig ränta kallas för löptidsdifferens. Storleken på löptidsdifferensen kan bidra till att

Diagram 30. Räntebindningstider, nya bolån 1996–
Andelen lån, procent

Källor: Macrobond och SCB

Diagram 31. Räntebindningstider för nya bolån
Andelen lån, procent

Källor: Macrobond och SCB

förklara hushållens val av räntebindning på sina bolån. En stor differens leder ofta till att fler väljer rörlig ränta. Före 2011 ökade andelen nya bolån med rörlig ränta snabbt när differensen mellan bundna räntor och den rörliga räntan ökade, och omvänt när den sjönk (se diagram 32). Sedan 2011 har dock mönstret sett delvis annorlunda ut. När differensen föll brant under hösten 2011 låg andelen bolånetagare som valde rörlig ränta fortsatt högt ända fram till slutet av 2018 varefter den sjönk något.

Differensen mellan bundna räntor och den rörliga räntan var under 2024 kraftigt negativ, men övergick i början av 2025 till att bli positiv. Differensen har sedan dess fortsatt att stiga och ligger nu över 0,6 procentenheter. Förklaringen till de mycket låga nivåerna under 2024 är att bundna boräntorna inte steg alls lika mycket som de rörliga boräntorna. Därefter har de rörliga boräntorna fallit tillbaka samtidigt som de bundna boräntorna börjat stiga långsamt.

Med tiden högre löptidspremier ökar merkostnaden för den som framöver vill ha en förutsägbar räntekostnad

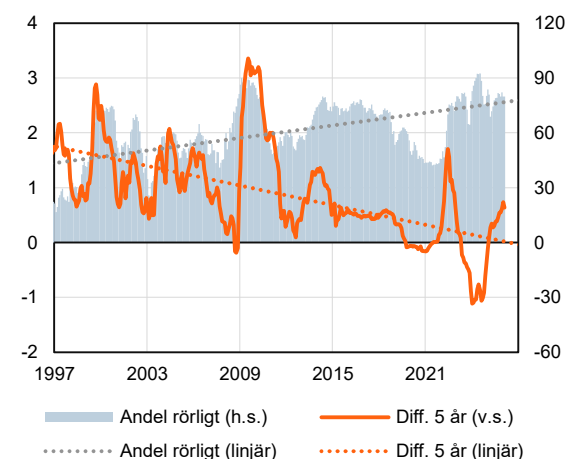
Utifrån historiska data och vår prognos för boräntor med olika långa räntebindningstider har vi beräknat skillnaden mellan bundna boräntor och en 3-månaders boränta som binds om var tredje månad i linje med prognosen (se diagram 33 och 34). Staplar över noll visar att den som bundit/binder boräntan har fått/förväntas få betala en så kallad löptidspremie jämfört med en rullande tre-månadersränta. Staplar under noll visar att det i stället har varit/förväntas bli billigare att välja en bunden boränta.

Sedan 2015 har löptidspremierna i allmänhet varit låga och ibland till och med negativa.² Utfall före 2019 visar på premier nära 0,1 procentenheter för 3-årig bindningstid och omkring 0,5 procentenheter för 5-årig bindningstid. Utfall för 2019–2021 visar på kraftigt negativa premier för 3-årig bindningstid på i genomsnitt -1,2 procentenheter, och för 2019 på negativa premier för 5-årig bindningstid på i genomsnitt -0,7 procent. Preliminära beräkningar visar på rekordlåga premier för 5-årig bindningstid under 2021. De låg då långt under -1 procentenhet, och tidvis så lågt som ned till -1,9 procentenheter. Det skulle delvis kunna förklaras av att Riksbanken köpt obligationer i syfte att pressa ned just de lite längre marknadsräntorna vilket påverkat bankernas upplåningsräntor på dessa löptider.

² Före 2015 kunde löptidspremier beräknas med hjälp av annan statistik. De var då ofta betydligt högre än idag.

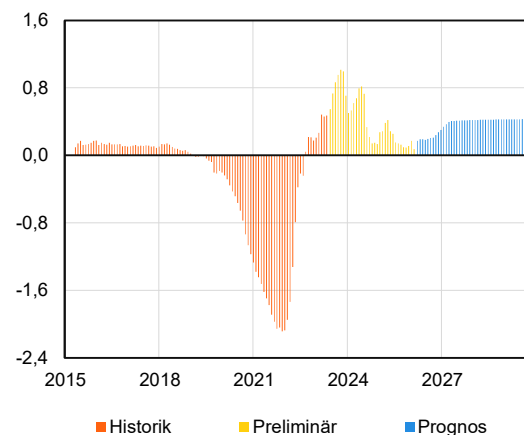
Diagram 32. Löptidsdifferens och räntebindningstid

Procentenheter, respektive andel lån, procent

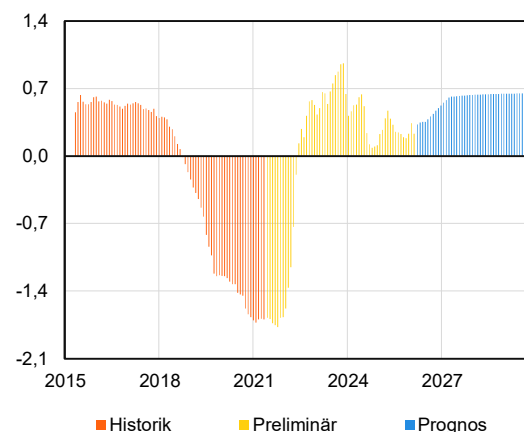
Källor: SCB och SBAB

Diagram 33. Skillnad 3-årig och rullande 3-mån ränta i 3 år
Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 34. Skillnad 5-årig och rullande 3-mån ränta i 5 år
Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

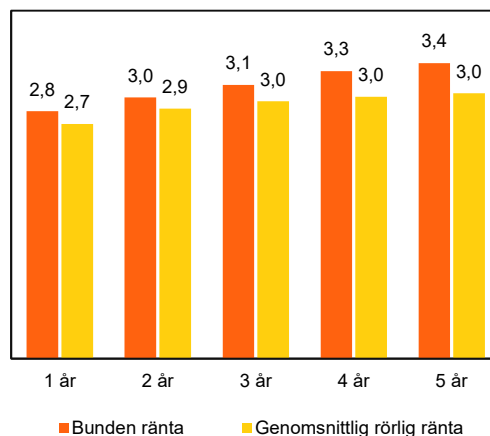
Löptidpremierna ligger nu på omkring 0,2–0,3 procentenheter. De är på uppåtgående och förväntas ligga på långsiktigt normala nivåer från omkring mitten av 2027. För 3-årig bindningstid väntas löptidspremien stiga till cirka 0,4 procentenheter och för 5-årig bindningstid till något över 0,6 procentenheter.

Vi har räknat ut den genomsnittliga 3-månadersräntan om den binds om var tredje månad i linje med vår prognos och ställt denna i relation till bundna räntor med räntebindingstider från ett upp till fem år (se diagram 35). För bindningstider på ett till tre år förväntas boräntan bli 0,1 procentenheter högre jämfört med ett bolån med rullande 3-månadersränta. För bindningstider på fyra och fem år väntas boräntan bli 0,3–0,4 procentenheter högre jämfört med en rullande 3-månadersränta. Det kan ses som lite lägre än normal merkostnad för att försäkra bort ränterisken, bland annat med tanke på att räntemarknaden förväntar sig en snabbare uppgång i korta marknadsräntor än vad vi har med i beräkningarna. Viktigt att påpeka är också att erbjudanden kan skilja sig åt mellan olika banker och för olika låntagare, och att den övergripande osäkerheten om ränteutvecklingen är stor.

Givet ett osäkert omvärldsläge, risken för stigande energipriser och högre inflation, och marknadens snabba kast i prissättningen av olika marknadsräntor, är inte räntebindningsbeslutet givet. Rörlig ränta förefaller å ena sidan vara något billigare än de långa bindningstiderna, och kan vara ett rimligt alternativ om man har marginal i sin ekonomi och kan klara en oväntat större ränteuppgång. Å andra sidan förefaller det – givet vår prognos och en osäker omvärld – vara billigt att försäkra sig mot en större ränteuppgång genom att välja upp till och med 3-årig bindningstid. Priset på försäkringen ska ses i relation till osäkerheten, där den senare är fortsatt stor.

Skillnaden mellan bundna räntor och de genomsnittliga rörliga räntorna bygger på prognoser och är därför behäftade med en osäkerhet och ska om bunden ränta väljs vägas mot risken att behöva betala ränteskillnadsersättning till banken om det bundna lånet av något skäl måste lösas innan räntebindingstiden löpt ut. Se även bilagan till denna rapport om ytterligare faktorer som kan vara bra att ta i beaktande vid val av räntebindingstid.

Diagram 35. Bunden jämfört med rörlig boränta
Procent

Anm.: Avser prognos på räntor med start i februari 2026.
Källa: SBAB

Författare

Robert Boije

Chefsekonom, redaktör
Telefon: 070-269 45 91
E-post: robert.boije@sbab.se

Robert Boije
Chefsekonom, SBAB

Sten Hansen

Analys- och prognoschef, huvudförfattare
Telefon: 070-260 86 36
E-post: sten.hansen@sbab.se

Sten Hansen
Analys- och prognoschef, SBAB

Disclaimer

Den här rapporten är en publikation från SBAB. Den har sammanställts av chefsekonom Robert Boije och analys- och prognoschef Sten Hansen. Den är baserad på källor som bedöms som tillförlitliga men de framåtblickande bedömningar som görs av rapportförfattarna eller refereras till är förknippade med prognososäkerhet. Rapporten är inte avsedd att utgöra det enda underlaget vid enskilda beslut om bostadsköp, bolån och räntebindningstid. SBAB påtar sig inte något ansvar för direkt eller indirekt förlust till följd av beslut grundade på denna rapport.

Bilaga A. Val av räntebindningstid

Privatpersoner

Valet mellan att binda eller inte binda räntan på ett bolån kan bero på flera olika faktorer som exempelvis vilken marginal hushållet har i sin ekonomi (bland annat inkomst och finansiella tillgångar i förhållande till storleken på lånen), vilken förutsägbarhet hushållet önskar avseende storleken på räntekostnaden de närmaste åren, och vilken riskspridning hushållet vill ha.

Normalt sett får man betala en viss premie för att välja en säker bunden ränta före en osäker rörlig ränta. Sett över en längre tidsperiod har den rörliga boräntan i genomsnitt legat under de bundna räntorna. Det betyder inte att den rörliga räntan vid varje given tidpunkt har legat under de bundna eller alltid kommer att göra det. För det hushåll som i första hand vill minimera räntekostnaden sett över hela lånets löptid har det således historiskt sett varit bra att välja rörlig ränta. Det betyder dock inte att det är bra att välja rörlig ränta för alla.

Det finns ett antal aspekter och risker att väga in innan man beslutar om räntebindningstid på sina lån. Väljer hushållet rörlig ränta kan boräntan gå upp kraftigt om de korta marknadsräntorna går upp, till exempel om inflationen går upp. För ett hushåll som har små marginaler i sin ekonomi kan det vara en fördel att veta hur stor räntekostnaden blir de närmaste åren. Då kan det vara en bra idé att binda räntan på lånen under en viss tid även om räntekostnaden kan bli något högre.

En risk med att binda räntan på hela sitt lån eller alla lånedelar på samma räntebindningstid är att ränteläget kan vara högt på den kommande ränteändringsdagen. En annan risk med att binda räntan på hela sitt lån eller vissa lånedelar är att hushållet kan bli sittande med en hög ränta på lånen när ränteläget går ned och förblir lågt under en längre period (så som har varit fallet under de allra senaste åren). Ytterligare en faktor att beakta är att hushållet (den/de som är bolånetagare), beroende på rådande marknadsränta, kan komma att få betala ränteskillnadsersättning till banken om lånet måste lösas i förtid, till exempel i samband med en separation. Ett alternativ till att helt välja rörligt eller binda är därför att välja olika räntebindningstid på olika delar av lånen. På så sätt minskas risken för den samlade skulden.

I valet av bindningstid är det också viktigt att tänka på att vissa banker erbjuder tillfälliga ränterabatter, men vanligtvis bara för vissa räntebindnings

tider, för att locka till sig nya bolånekunder. Dessa rabatter är vanligtvis temporära och det är därför viktigt att man räknar på om den bank som just nu lockar med en rabatt på en viss bindningstid också är det bästa valet när denna rabatt upphör. Denna aspekt är extra viktigt att hålla koll på om olika lånedelar har olika räntebindningstider.

Inför ett beslut om räntebindningstid är det också intressant att titta på hur stor skillnad det är för tillfället mellan rörliga och bundna räntor. Om premien på långa räntor (skillnaden i ränta mellan den bundna och rörliga räntan) är lägre än normalt kan det vara extra fördelaktigt att välja en bunden ränta före en rörlig ränta såvida inte de rörliga räntorna med stor säkerhet är på väg ner och hushållet har goda förutsättningar att kunna hantera osäkerheten i en rörlig ränta.

Vissa banker erbjuder rörlig ränta med räntetak som innebär att bolåneräntan sjunker när de korta marknadsräntorna går ned samtidigt som bolåneräntan inte kan gå upp hur mycket som helst om de korta marknadsräntorna går upp kraftigt. Man betalar dock för denna säkerhet med ett visst påslag på den rörliga räntan.

Bostadsrättsföreningar

De flesta av de faktorer som tas upp ovan för privatpersoner är förstås även relevanta för en bostadsrättsförenings lån. I en bostadsrättsförening är det också viktigt att avgöra hur stabil månadsavgiften ska vara över tiden. Med en stor andel lån med rörlig ränta är risken stor att månadsavgiften behöver ändras ofta såvida det inte finns en likvid buffert i föreningen att parera sådana svängningar i kostnaden med.

Ett gott råd till styrelsen i bostadsrättsföreningar är att sätta upp en finanspolicy där föreningen fastslår ett antal principer som ska gälla för föreningens lån, likviditet (kassa), underhåll, driftskostnader och intäkter (avgifter och i förekommande fall hyresintäkter från hyresrätter och lokaler).

Vad avser föreningens lån kan det vara en bra idé att anta en kalkylränta som ska gälla för säg de kommande tio åren och som ska återspegla en tänkt genomsnittlig ränta. En sådan kalkylränta kan sedan omprövas till exempel vart tredje år. Finanspolicyn kan också innehålla en princip för hur föreningen ska minska risken genom att fördela skulden på olika lån med olika räntebindningstider.

Bilaga B. Säsongsjusterad och trendmässig inflation

Inflationen följs normalt upp med 12-månaders tal som visar hur mycket prisnivån stigit en viss månad i förhållande till samma månad föregående år. För mycket fokus på 12-månaderstalen riskerar dock att leda till felaktiga slutsatser om när saker sker i ekonomin, och hur stort inflationstrycket är vid en viss tidpunkt. Det kan ge missvisande information för penningpolitiken sett till både när det är dags att höja styrräntan och sänka den, och med hur mycket. En beräkning av den så kallade trendmässiga inflationen indikerar exempelvis att Riksbanken borde ha höjt styrräntan snabbare än den gjorde när inflationen vände upp hösten 2021 och våren 2022.

Så mäts inflationen

Inflationen i Sverige mäts idag med flera olika mått som tas fram av Statistiska centralbyrån (SCB) och publiceras varje månad. Det vanligaste måttet är kanske förändringen av Konsumentprisindex, KPI, vilken baseras på en bred varukorg för hela den privata inhemska konsumtionen. KPI speglar prisförändringen på en varukorg bestående av olika varor och tjänster som kan ha haft olika prisförändringar under mätperioden. För att få ett sammanfattande inflationsmått vägs de olika prisförändringarna på de olika varorna och tjänsterna ihop utifrån vilken andel (vikt) de har i hushållens varukorg.

Riksbankens inflationsmål är uttryckt som att inflationen mätt med Konsumentprisindex med fast ränta, KPIF, ska ligga kring 2 procent per år. Anledningen till att Riksbanken använder sig av KPIF i stället för KPI är att förändringar av styrräntan påverkar KPI i sig. Höjs styrräntan stiger KPI eftersom styrräntan påverkar bolåneräntorna som i sin tur påverkar boendekostnaderna som ingår i KPI. På så vis är KPIF ett bättre mått på den underliggande inflationen i ekonomin.

Problemet med varierande energipriser

Ett annat problem med inflationen mätt enligt KPI, men också för KPIF, är att den i hög grad påverkas av energipriser som de på el, bensin och diesel. Som vi sett, särskilt det senaste året, tenderar dessa priser att variera kraftigt, vilket Riksbanken inte kan göra något åt. Därför är det i utformningen av penningpolitiken intressant att även använda ett annat mått på den underliggande inflationen rensat från dessa varierande energipriser. Av det

skälet beräknar SCB även KPIF-XE där både den direkta ränteeffekten av styrränteförändringar och energipriserna tagits bort från KPI. Det är i praktiken det mått som brukar anses vara mest relevant att följa för att bedöma det underliggande inflationstrycket i svensk ekonomi.

Svårigheten att tolka månadsvis inflation och 12-månaderstal

Inflationen hoppar vanligtvis upp och ner enskilda månader till följd av bland annat säsongs effekter. Därför följs vanligtvis inflationen med fokus på 12-månaders tal. Under exempelvis december 2022 var inflationen mätt med KPIF-XE 8,4 procent. Det innebär att prisnivån i november, mätt med KPIF-XE, var 8,4 procent högre än motsvarande månad året innan. När under perioden prisförändringarna inträffade framgår dock inte av 12-månaders talet. Hoppiga inflationsförändringar från en månad till en annan ger heller inte särskilt lättolkad vägledning om den trendmässiga utvecklingen de senaste månaderna.

Den trendmässiga inflationen

Det är värdefullt att beräkna säsongsjusterad månadsinflation och en så kallad säsongsjusterad trend för inflationen för att få en bättre bild av det aktuella inflationstrycket. Det finns olika metoder för att göra detta som kan ge lite olika slutsatser om vart den underliggande inflationen är på väg. Resultaten ska därför tolkas med viss försiktighet. För att ändå göra en bedömning av den underliggande inflationen och vart den är på väg, har vi säsongsjusterat och tagit fram trenden för KPIF-XE med hjälp av den välkända metoden X-11. Oss veterligen har trenden för inflationen inte uppmärksammats på detta sätt före 2023.³

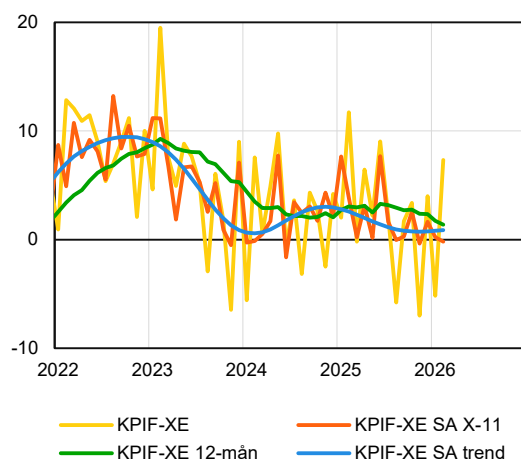
Beräkningen visar i detta fall att säsongsjustering av den månadsvisa inflationen (den orangea grafen i diagram B1) endast ger ett visst mervärde jämfört med den ursprungliga serien (den gula grafen). Exempelvis omhändertar säsongsjusteringen den effekt på inflationen som följer på en förändrad varukorg i januari när SCB ändrar vikterna. Den justeringen har normalt en inflationssänkande effekt då hushållen drar ner på konsumtionen av varor och tjänster som har stigit mest i pris. Däremot framträder en klart intressant utveckling för trendserien när både säsongs effekten och den oregelbundna och oförklarade variationen rensats

³ Däremot har Riksbanken använt metoden för att ta fram säsongsjusterad trend för producentpriser.

bort (den blå grafen i diagram B1). Trenden återspeglar väl i tiden det som händer enligt den ursprungliga serien och den säsongsjusterade serien, men med ett jämnt förlopp. Det framgår också att trendserien har stora likheter med 12-månaderstalen (den gröna grafen), men med den viktiga skillnaden att trendserien förändras omkring sex månader tidigare.

Diagram B1. KPIF-XE faktisk, säsongsjusterad, trend och 12-månaderstal

Procent, årstakt

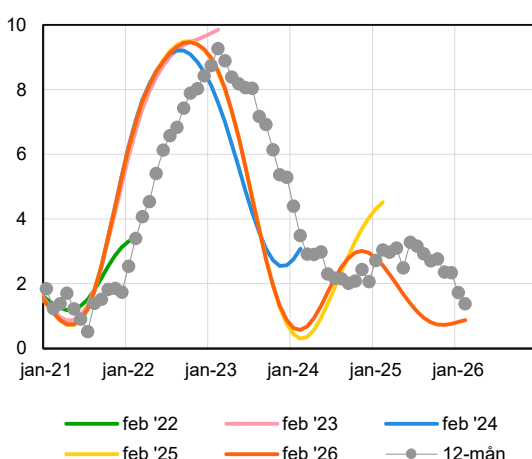

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Eftersom trender är svåra att identifiera i slutet på en tidsserie är det intressant att studera hur beräkningen av trendserierna sett ut vid olika tillfällena bakåt i tiden (se diagram B2).

Diagram B2. KPIF-XE trender och 12-månaderstal

Procent, årstakt

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Beräkningarna av trendinflationen låg från hösten 2021 och under hela 2022 ofta över motsvarande 12-månaderstal under 2022, men tvärt om under

2023 fram till mitten av 2024 (färgade grafer jämfört med de grå prickarna i diagram B2). Mönstret kan förklaras av att trendserier reagerar tidigare än 12-månaderstal, och att toppen för trendserien ligger omkring september 2022 jämfört med toppen för 12-månaderstalen i februari 2023. Botten för trendserien låg omkring februari 2024 jämfört med i september för 12-månaderstalen.

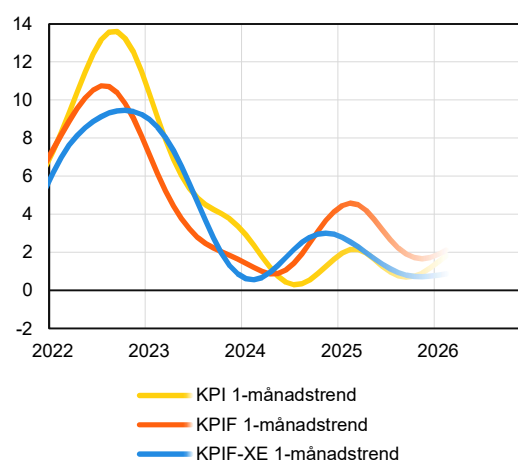
I samband med utfall revideras ofta synen på trendinflation för de närmast föregående månaderna. När exempelvis utfallet för februari 2026 blev tillgängligt reviderades synen på trendinflationen i november 2025 till 0,7 procent jämfört med den ursprungliga beräkningen på 1,1 procent. Revideringar kan såklart gå åt båda håll och kan vara förhållandevis stora. Revideringar av utfall äldre än sex månader är dock sällan stora, och utfall äldre än tolv månader ofta mycket små.

Trendberäkningar av olika mått på inflationen

Trendberäkningar av de vanligaste inflationsmåttens visar på toppar mot slutet av 2024 eller början av 2025, och att de alla sedan dess rört sig ned under 2 procent (se diagram B3).

Diagram B3. 1-månadstrender för olika inflationsmått

Procent, årstakt

Anm.: Osäkerhet i beräkningen illustreras genom att graferna tonas ut mot slutet av perioden.

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Trendberäkningar för indexnivån eller för den månadsvisa utvecklingen

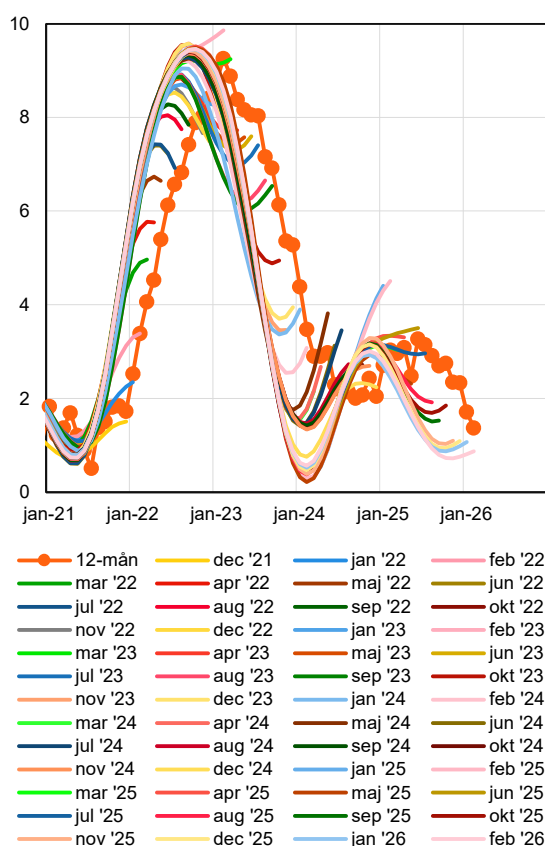
Vi har tidigare nämnt att det finns olika metoder för att säsongsjustera och göra trendberäkningar av inflationen som kan ge lite olika slutsatser. Vi har också nämnt att vi använder oss av den välkända metoden X-11. Till detta kan det vara värt att förtydliga att våra redovisade resultat baseras på säsongjustering av de beräknade månadsvisa

utvecklingstakterna. Ett alternativ är att göra såväl säsongjustering som trendberäkning av indexserien, och därefter beräkna de månadsvisa utvecklingstakterna.

För att visa på skillnaden i resultat vid dessa två metodval har vi använt båda metoderna för varje månadsutfall för KPIF-XE från och med december 2021 (se diagram B4 och B5). Det finns två skillnader som är värda att lyftas fram. Den första handlar om att trendberäkning på utvecklingstakter resulterar i jämnare förlopp över tiden för trendserierna. Under perioden januari 2021 fram till februari 2026 finns det bara tre dalar och två toppar. Motsvarande trendserier vid trendberäkning på indexnivå innehåller sex dalar och sju toppar, samt en handfull inflexionspunkter.

Diagram B4. KPIF-XE trender och 12-månaderstal, trendberäkning på utvecklingstakter

Procent, årstakt

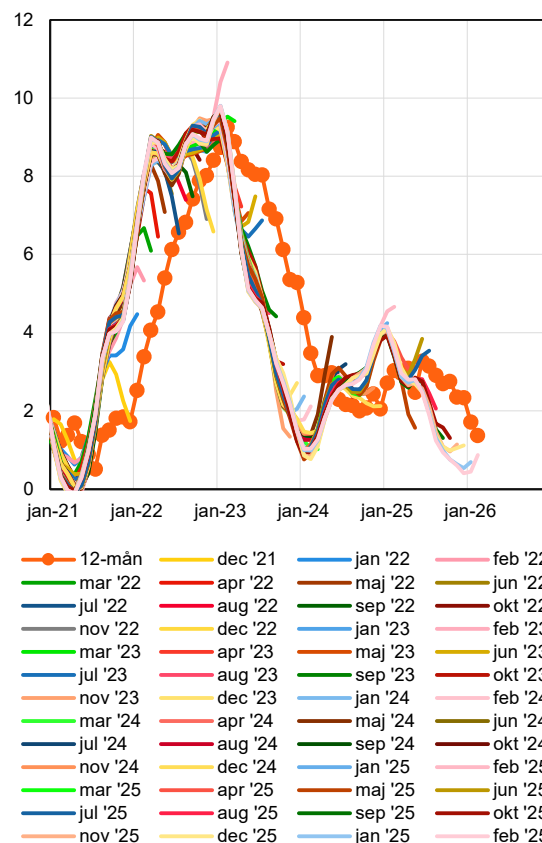
Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Den andra skillnaden handlar om att trendberäkning på utvecklingstakter leder till tydligare

systematiska upp- eller nedrevideringar av trenden för de sista månaderna i serien. Om det exempelvis visar sig (några månader senare eller fler) att trenden var uppåtgående vid en viss tidpunkt är det vanligt att den initiala trenden var både mindre brant uppåtgående och dessutom böjde av nedåt (konkav). Ett liknande mönster förekommer vid trendberäkning på indexnivå, men eftersom det finns både fler toppar och dalar, och dessutom inflexionspunkter, är det mindre systematik i revideringarna. Storleken på revideringarna tenderar också att bli marginellt mindre vid trendberäkning på indexnivå, vilket skulle kunna förklaras av att den slutliga trendkurvan inte jämnas till lika mycket som vid trendberäkning på utvecklingstakter.

Diagram B5. KPIF-XE trender och 12-månaderstal, trendberäkning på indexnivå

Procent, årstakt

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Bilaga C. Företagens prisplaner och inflationen framöver

Det finns en tydlig korrelation mellan företagens prisplaner och inflationen mätt som förändringen av KPIF. Starkast är kopplingen mellan prisplanerna inom detaljhandeln och inflationen. Det är dock prisplanerna inom tillverkningsindustrin som är mest intressant om målet är att förutse inflationen eftersom prisplanerna cirka två månader i förväg indikerar hur inflationen kommer att utvecklas sett till 1-månadstrenden, alternativt cirka sju månader i förväg sett till 12-månaderstalen.

Metod

Konjunkturinstitutet frågar i sin enkätundersökning Konjunkturbarometern cirka 2 200 företag om deras planer för försäljningspriserna under de tre kommande månaderna, om de ska öka, minska eller vara oförändrade. Nettotalen för företagens svar på frågan redovisas tillsammans med säsongsjusterade värden och utjämnade serier. Svaren redovisas separat för detaljhandeln, tjänstesektorn och tillverkningsindustrin.

Vi har standardiserat nettotalen för prisplanerna och jämfört utvecklingen för dessa med utvecklingen av inflationen. Med inflation avses här förändringen av KPIF i termer av antingen säsongsjusterade 12-månaderstal, eller 1-månadstrenden. Inflationsmått har standardiserats med samma metod som nettotalen. Standardiseringen görs genom att för varje observation subtrahera medelvärdet för serien och sedan dividera med seriens standardavvikelse (beräkning av så kallad z-score). Beräkningarna görs för perioden maj 2003 till och med februari 2026, vilket är för 274 månader.

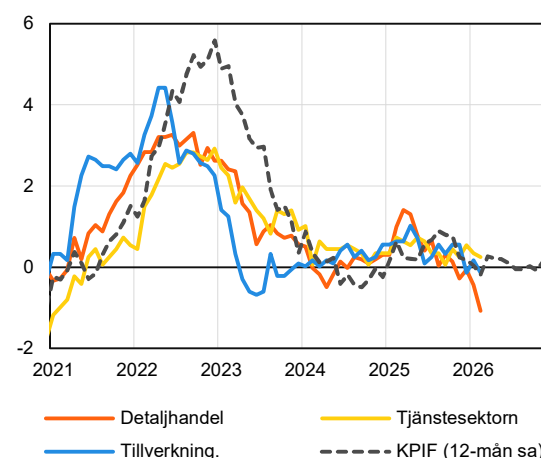
Resultat

Både de standardiserade nettotalen och de standardiserade prisutvecklingstakterna ligger under perioden omkring 0, och allt som oftast med värden mellan -2 och +2. Våren 2021 sker en snabb uppgång i prisplanerna bland företagen inom tillverkningsindustrin (se diagram C1 och C2). Vid mitten av 2021 ökar även prisplanerna inom detaljhandeln. Det dröjer dock till början av 2022 innan det syns en tydlig uppgång i tjänstesektorns prisplaner.

Det framträder inte någon principiell skillnad mellan å ena sidan säsongsjusterade nettotal, å andra sidan säsongsjusterade och utjämnade nettotal. Förändringar ser ut att inträffa ungefär samtidigt, och storleken på förändringarna är av ungefär samma magnitud. Det går specifikt att

notera att båda dessa alternativa beräkningsmetoder indikerar en liten topp i prisplanerna under första halvan av 2025. Det gäller för samtliga branscher, även om trenden för tillverkningsindustrin steg tidigare än i andra branscher. För närvarande indikerar prisplanerna låg kommande inflation, särskilt inom detaljhandeln.

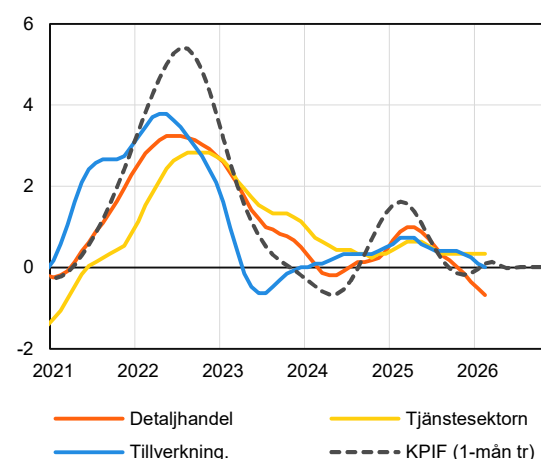
Diagram C1. Företagens prisplaner och KPIF 12-månaderstal
Säsongsjusterade nettotal/KPIF, z-score

Anm.: För tillverkningsindustrin avser prisplanerna hemmamarknaden.

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

Diagram C2. Företagens prisplaner och KPIF 1-månadstrend
Säsongsjusterade och utjämnade nettotal/KPIF, z-score

Anm.: För tillverkningsindustrin avser prisplanerna hemmamarknaden.

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

Om de standardiserade förändringarna av 12-månaderstalen för KPIF jämförs med företagens prisplaner syns det tydliga likheter i utvecklingarna (se diagram C1), exempelvis i magnituden för upp- och nedgångar. Den stora skillnaden är att förändringarna i inflationen mätt på detta sätt inträffar lite drygt ett halvt år senare. Exempelvis toppade företagens prisplaner omkring mitten av 2022 medan inflationen toppade mot slutet av året.

Även när de standardiserade förändringarna av 1-månadstrenden för KPIF jämförs med företagens prisplaner syns det tydliga likheter i utvecklingarna (se diagram C2), möjligen till och med ännu tydligare. I detta fall är det ingen uppenbar förskjutning i tiden mellan inflationen och prisplanerna, förutom att tillverkningsindustrins prisplaner tenderar att inträffa några månader tidigare, detaljhandels ungefär samtidigt, och tjänstesektorns ett par månader senare.

För att närmare undersöka sambandet mellan inflationen och företagens prisplaner beräknar vi korrelationen mellan serierna. Vi gör beräkningarna för dels säsongsjusterade serier där inflationen mäts som 12-månaderstal, dels säsongsjusterade och utjämnade serier där inflationen mäts som 1-månadstrender. Resultatet visar att korrelationen uppgår till som högst 0,69–0,81 beroende på bransch och inflationsmått (se tabell C1 och C2). Högst korrelation finns mellan inflationen och prisplanerna inom detaljhandeln, och lägst korrelation mellan prisplanerna inom tjänstesektorn. Skillnaderna kan dock betraktas som förhållandevis små.

Tidsförskjutningen i förhållande till inflationen mätt som 12-månaderstal handlar om att företagens prisplaner ligger 0–7 månader tidigare beroende på bransch. Tidigast ligger tillverkningsindustrin. Detaljhandeln ligger omkring 4 månader tidigare. Tjänstesektorns prisplaner förändras ungefär samtidigt som förändringarna i inflationen mätt på detta sätt.

Om inflationen i stället mäts som 1-månadstrend sker dess förändring betydligt mer simultant med förändringar i prisplanerna. Tillverkningsindustrins prisplaner tenderar dock att förändras 2 månader tidigare, och detaljhandels och tjänstesektorns prisplaner omkring 1 respektive 4 månader senare.

Tabell C1. Korrelation mellan KPIF-12-månaderstal och prisplaner

+ senare / - tidigare	Detalj- handeln	Tjänste- sektorn	Tillverknings- industrin
6	0,486	0,490	0,193
5	0,533	0,527	0,249
4	0,582	0,568	0,306
3	0,638	0,607	0,371
2	0,684	0,641	0,439
1	0,718	0,667	0,503
0	0,748	0,687	0,563
-1	0,775	0,684	0,607
-2	0,793	0,675	0,653
-3	0,806	0,667	0,695
-4	0,810	0,655	0,729
-5	0,807	0,634	0,753
-6	0,791	0,607	0,766
-7	0,762	0,565	0,766
-8	0,735	0,511	0,755
-9	0,688	0,456	0,738

Anm.: För tillverkningsindustrin avser prisplanerna hemmamarknaden.

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

Tabell C1. Korrelation mellan KPIF-1-månadstrend och prisplaner

+ senare / - tidigare	Detalj- handeln	Tjänste- sektorn	Tillverknings- industrin
9	0,474	0,596	0,237
8	0,527	0,634	0,308
7	0,579	0,669	0,380
6	0,629	0,697	0,452
5	0,674	0,717	0,519
4	0,711	0,728	0,581
3	0,739	0,728	0,635
2	0,756	0,716	0,679
1	0,761	0,693	0,713
0	0,754	0,660	0,737
-1	0,737	0,618	0,751
-2	0,709	0,569	0,755
-3	0,673	0,516	0,751
-4	0,630	0,461	0,739
-5	0,584	0,405	0,721
-6	0,536	0,352	0,696

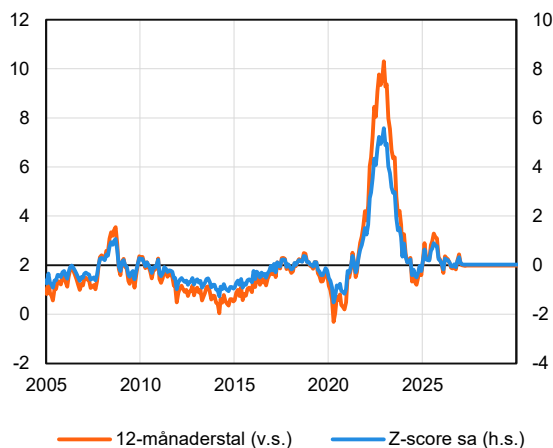
Anm.: För tillverkningsindustrin avser prisplanerna hemmamarknaden.

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

Avslutningsvis tar vi en titt på sambandet mellan den faktiska inflationen och dess standardiserade motsvarighet (Z-score). Oavsett om man studerar 12-månaderstal eller 1-månadstrender tenderar de att förändras samtidigt med dess standardiserade motsvarighet (se diagram C3 och C4). Det finns dock skillnader i nivå och magnitud. En standardiserad variabel nära 0 är förenlig med en inflation nära 2 procent. En standardiserad variabel med en magnitud på exempelvis 1 svarar mot en inflation på 3 till 4 procent. Omvänt svarar en magnitud på -1 för en standardiserad variabel mot en inflation på 0 till 1 procent. Den faktiska inflationen tenderar alltså att avvika mer från sitt medelvärde jämfört med dess standardiserade motsvarighet.

Diagram C3. KPIF 12-månaderstal

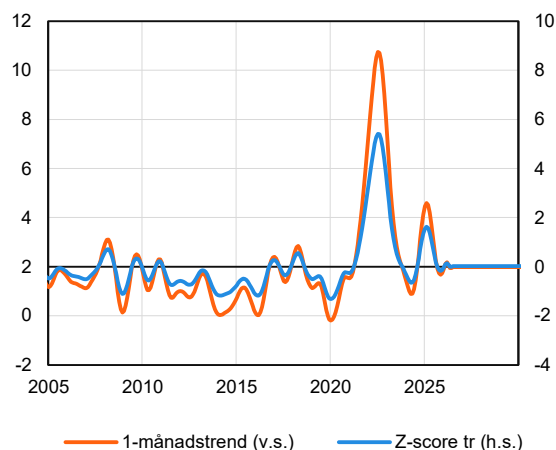
Procent per år respektive z-score

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram C4. KPIF 1-månadstrend

Procent per år respektive z-score

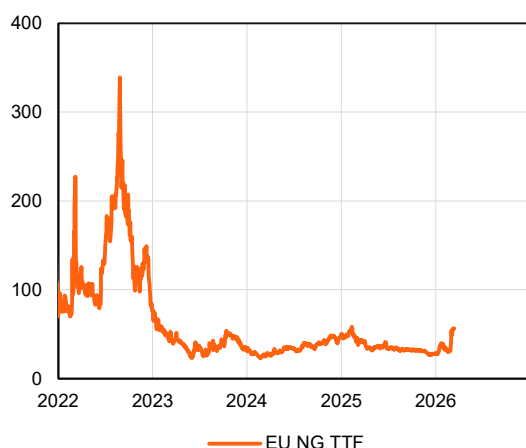
Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Bilaga D. Priser på varor som handlas globalt

Oljepriset har stigit brant i spåren av USA:s och Israels anfall mot Iran och har närmast sig nivåerna under 2022. Även priset på naturgas har stigit brant, men inte alls till nivåerna under 2022. Globala livsmedelspriser och priset på containerleveranser har inte påverkats av

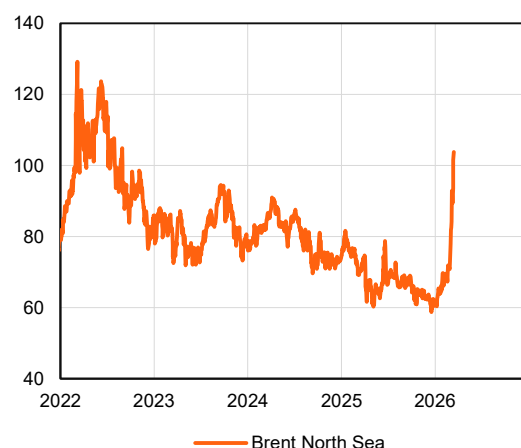
krigsutbrottet. En trendmässigt starkare krona under de senaste åren gör dessutom att varor som handlas i exempelvis USD har blivit billigare.

Diagram D1. Pris på naturgas i Europa
EUR/MWh

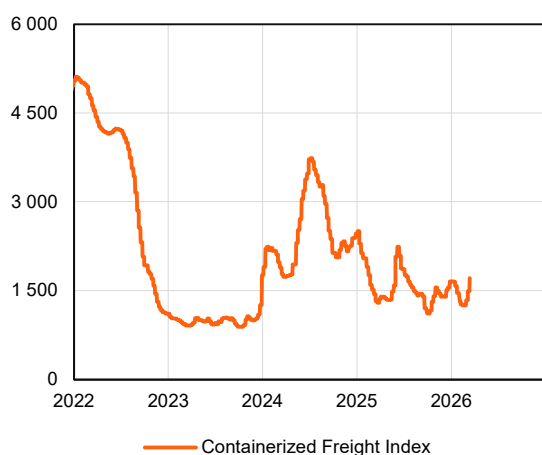
Källa: Trading Economics

Diagram D2. Pris på olja
USD/Bbl

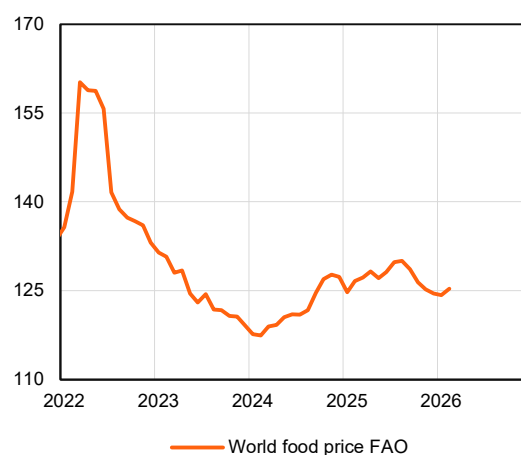
Källa: Macrobond och Intercontinental Exchange (ICE)

Diagram D3. Pris på containerleveranser
Index (USD)

Källa: Trading Economics

Diagram D4. Pris på vissa livsmedel som handlas globalt
Index, 2014-2016=100 (USD)

Källa: Trading Economics

Bilaga E. Viktigt att ha koll på när du som bolånetagare jämför olika bankers snitträntor

Finansinspektionen införde 2015 krav på bankerna att redovisa så kallade snitträntor. Det har ökat möjligheten att jämföra olika bankers bolåneräntor. Snitträntor kan dock vara rejält missvisande av olika bankers erbjudande och i slutändan vad som är bäst för en enskild bolånekund.

Listräntan kan sägas vara den maximala ränta en bolånekund kan få betala givet att lånet beviljas. Snitträntan mäter den genomsnittliga räntan för alla nya lån som bolånekunderna fått under en viss månad. Även om snitträntan i många fall ger en mer rättvisande bild av skillnader i ränta mellan olika banker än listräntan, så säger den inte vad en enskild bolånekund kommer att få för ränta. Snitträntorna kan därför ge en delvis falsk bild av vilken bank som är bäst för enskilda bolånetagare. Det finns flera skäl till detta som är viktiga att känna till.

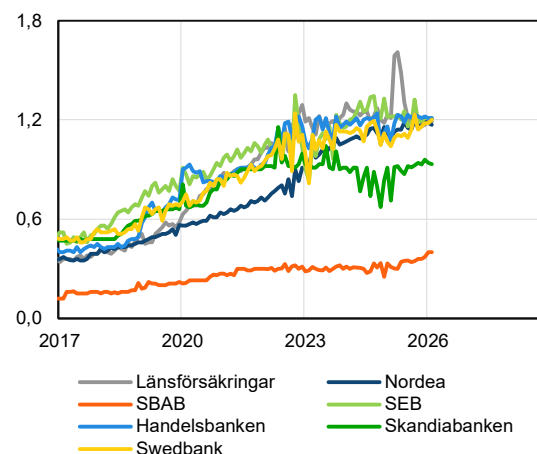
Viktigt att förstå olika modeller för räntesättning

För banker som tillämpar förhandlad bolåneränta, framför allt de fyra storbankerna, vet inte kunden vilken ränta den erbjuds innan förhandlingen är avslutad. Hos de banker som inte tillämpar förhandlad ränta kan man på deras webbplats direkt se den ränta som erbjuds eftersom räntesättningen enbart påverkas av objektiva faktorer som exempelvis lånets storlek och belåningsgraden (lånets storlek i förhållande till bostadens värde).

Skillnaden mellan list- och snitträntor har ökat kraftigt

Oavsett om den enskilda banken tillämpar förhandlad ränta eller har en transparent prissättningsmodell, så uppstår normalt en skillnad mellan bankens list- och snittränta. De som inte vet att räntan kan förhandlas på den bank den söker lån på kan komma att få en ränta som ligger närmare list- än snitträntan. Då kan de få en betydligt högre ränta än en förhandlad eller den ränta de skulle få om de i stället väljer en bank där räntan bestäms av till exempel lånets storlek och belåningsgraden. Detta är särskilt viktigt att beakta efter att skillnaden mellan list- och snitträntan har ökat mycket kraftigt de senaste åren hos många banker (se diagram E1).

Diagram E1: Skillnad mellan 3-månaders list- och snitträntor
Procentenheter

Källa: Macrobond och SBAB

Mindre skillnad mellan list- och snittränta hos banker som inte tillämpar förhandlad ränta

I de banker som inte tillämpar förhandlad ränta, till exempel SBAB, är normalt skillnaden mellan list- och snitträntan betydligt mindre (se diagram E1). De banker som inte förhandlar sina räntor utan i stället har tydliga kriterier för vad som bestämmer räntan, tillhandahåller ofta räknescenarier som ger låntagaren besked om vilken ränta låntagaren kan förvänta sig givet att den beviljas lån. Detta ger en mer precis vägledning om vad som bestämmer en enskild låntagares ränta jämfört med den av banken redovisade list- eller snitträntan för den senaste månaden, samt vanligtvis också mindre skillnad mellan list- och snitträntan.

Skillnader i kundunderlag bidrar till skillnader i snitträntor

Skillnader i snitträntor mellan banker kan delvis bero på att deras kundgrupper är lite olika. Att bank A en viss månad har haft en lägre snittränta än bank B behöver alltså inte betyda att alla nya, eller ens en enda ny, bolånetagare skulle ha fått en lägre ränta hos bank A än B. Att söka sig till en specifik bank enbart för att den banken hade lägst snittränta föregående månad för just den månadens kundgrupp behöver således inte vara bäst för en enskild bolånetagare.

Rabatter på bolån kan ätas upp av avgifter på andra tjänster

Många banker – oavsett om de förhandlar om räntan eller inte – ger rabatt på bolåneräntan om låntagaren använder andra tjänster i banken. Till exempel kan man hos vissa banker få rabatt på räntan om man lägger förvaltningen av sin tjänstepension i samma bank. Det som kan låta som en bra affär gällande bolånet behöver inte nödvändigtvis vara bra sammantaget när man väger in de avgifter man får betala för pensionsförvaltningen och den förväntade avkastningen på pensionssparandet. Det gäller i synnerhet om rabatten är temporär.

Lägre räntor på bolån finansieras ofta genom låg ränta på sparkonton

Hård konkurrens om bolånekunder leder ofta till att bankernas marginaler på just bolån sjunker kraftigt. En bank kan dock finansiera detta genom att inte ge någon, eller mycket låg, ränta på sparkonton (som därmed mer blir att betrakta som förvarings- än sparkonton). För bolånetagare som fått rabatt på bolånet för att de gått med på att vara helkund i banken är detta särskilt viktigt att känna till, men även för kunder med inga eller små bolån som vill ha en rimlig ränta på sina banktillgodohavanden.

Rabatt på andras bekostnad

För den som är en aktiv och lyckosam förhandlare behöver en modell med förhandlad bolåneränta inte vara fel så länge man också är noga med att väga in avgifter på de andra tjänster som man utnyttjar och räntan på sitt sparkonto i samma bank. Samtidigt är det uppenbart att de rabatter just denna grupp bolånetagare får delvis betalas av andra kunder i samma bank som inte aktivt förhandlat eller varit lika lyckosamma med detta, även om de senare i övrigt är helt likvärdiga kunder gällande kreditvärdighet och betalningsförmåga. Data styrker också att nya bolånetagare i genomsnitt får lägre ränta än befintliga kunder som inte aktivt omförhandlar sina lån.

För att sammanfatta

Även om införandet av snitträntor har ökat transparensen i räntesättningen riskerar bolånetagare gå rejält fel med för mycket fokus på dem. Som jämförelse mellan bankers olika bolånerbjudande kan de vara direkt missvisande, vilket är viktigt att vara medveten om som bolånetagare.